СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

ЗА

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО НОВАЦИ, ОПШТИНА НОВАЦИ

Н А Ц Р Т И З В Е Ш Т А Ј

Март, 2026 година

Enviro resources
CONSULTING COMPANY
www.enviroresources.com.mk
Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,

Љупчо Аврамовски, дипл. економист,

Кети Стојановска, м-р. по менаџмент на човечки ресурси.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Уверение со број 12-4226/3 од 21.06.2022 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Енвиро Ресурси, ДОО
Скопје
Управител
Емил Стојановски

Enviro resources
CONSULTING COMPANY
www.enviroresources.com.mk
Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци, како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

Р Е Ш Е Н И Е

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 23 став (3), член 72 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина на (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22) и се стекна со правото да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Енвиро Ресурси, ДОО
Скопје
Управител
Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4226/3
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Стојановски Душан Емил роден на 01.03.1975 година во Скопје, дипломирал на ден 13.09.2007 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј" – Скопје на Машински факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 26.12.2012 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина,** ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ" бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

М.П.

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4349/2
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Аврамовски Методиа Љупчо роден на 01.03.1953 година во Скопје, дипломирал на ден 22.06.1977 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј" – Скопје на Економски факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 30.12.2010 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина,** ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ" бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

М.П

Број: 0805-50/150020250244450

Датум и време: 26.6.2025 г. 15:03

Дигитално потпишан од: CRRSM
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 26.06.2025 во 15:04
Издавач на сертификатот: KIBSTrust Issuing Qseal CA G2
Сертификатот е валиден до: 05.11.2026
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
***Вид на сопственост:**	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

Верификација
Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/EE2CAF7C55FFCDDC410D9EECBB4CAC84EDCDAD2D1DCAB9183283113DEDD1DD1A

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

СОПСТВЕНИЦИ	
Име и презиме/Назив:	ЉУПЧО АВРАМОВСКИ
Адреса:	ВАСИЛ ЃОРГОВ бр.20-1/40 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00

Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.990 - Сите останати стручни, научни и технички дејности, н.д.м.
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведување на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет

ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

Верификација
Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
https://www.crm.com.mk/tds/validateDocument/EE2CAF7C55FFCDDC410D9EECBB4CAC84EDCDAD2D1DCAB9183283113DEDD1DD1A

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

Напомена:
Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Верификација
Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/EE2CAF7C55FFCDDC410D9EECBB4CAC84EDCDAD2D1DCAB9183283113DEDD1DD1A

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

Содржина

	Вовед	11
1.	Цели на Планскиот документ	14
1.1	Цели на заштита на животната средина	17
1.2	Специфични цели на Стратегиската оцена	20
1.3	Употребена методологија	21
1.4	Законодавна рамка	23
1.5	Институционална рамка	25
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина	27
1.7	Резиме	28
2.	Преглед на планскиот документ	29
2.1	Основи на Планскиот документ	29
2.2	Плански опфат	30
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	30
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	34
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	48
3.1	Сообраќајно поврзување	48
3.2	Водоснабдителна мрежа	49
3.3	Фекална и атмосферска канализација	50
3.4	Електроенергетска инфраструктура и ПТТ инсталација ...	52
4.	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	54
4.1	Карактеристики на просторот	54
4.1.1	Сообраќајна поврзаност	55
4.1.2	Рељефни услови, наклон и експозиција на теренот	55
4.1.3	Геолошки карактеристики	56
4.1.4	Сеизмолошки карактеристики на теренот.....	56
4.1.5	Хидротехничка структура	57
4.1.6	Климатски и микроклиматски карактеристики	58
4.1.7	Население	58
4.1.8	Стопанство	58
4.1.9	Природни ресурси	60
4.1.10	Културно-историско наследство	61
4.2	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	62
4.3	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	68
5.	Состојба без имплементација на планскиот документ	70
6.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	71
7.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната	

	средина	73
8.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	79
9.	План на мерки за мониторинг на животната средина	88
10.	Нетехничко резиме	90
11.	Прилози	100
	Додаток	102
	Користена литература	106

Вовед

Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци е урбанистички план кој се донесува за подрачје на населено место - село, утврдено со закон и се изработува во една фаза како предлог план.

Со самото реализирање на оваа планска задача во делот на извештајот на Стратегиската оцена на животна средина се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на негативните влијанија. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе. Преку реализација на планскиот опфат доаѓа до подобрување на економските услови преку отварање на нови работни места, односно ќе се создадат услови за економско ангажирање на населението, а со самото тоа воспоставување на предуслови за одржлив економски развој.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите. Исто така, цел на Стратегиската оцена е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оцена на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оцена на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата и
- мониторинг.

Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на стратеиска оцена (СЕА) за плански документ кој го подготвува локалната управа (Screening)

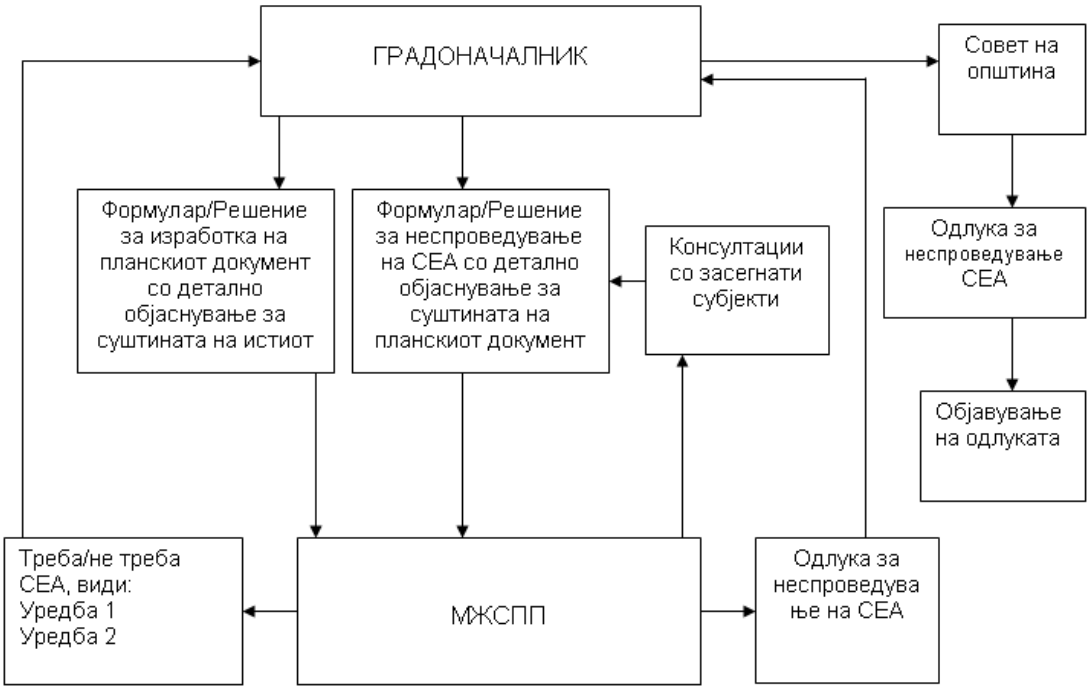

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, органот кој го подготвува планскиот документ е должен да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ" бр. 147/08 и 45/11) член 8, органот кој го подготвува планскиот документ е должен да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптибилни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните

закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиска оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој Извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни сегменти од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци е урбанистички план кој се донесува за подрачје на населено место - село, утврдено со закон и се изработува во една фаза како предлог план.

Планот има задача врз основа на исцрпна анализа на постојната состојба и дефинираните цели да ги детерминира насоките на развој во период од 2021 до 2031 година. Планскиот документ УПС Новаци, Општина Новаци е изработен согласно Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 32/20, 111/23, 171/24, 171/24, 224/24, 40/25, 101/25 и 127/25) и Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 225/20, 219/21, 104/22, 99/23, 7/25). Просторот кој е предмет на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци се наоѓа во катастарската општина КО Новаци.

За предметниот плански опфат релевантен плански документ кој ги дава основните влезни параметри и насоки при планирање на просторот претставуваат Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на РМ (2004-2022). Од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање издадено е Решение за Услови за планирање на просторот (бр. УП1-15 1396/2021 од 28.09.2021). Условите за планирање на просторот, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. Y17220 се составен дел на Решението и содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повиоко ниво и графички прилози кои претставуваат извод од Просторниот план на Република Македонија.

Подрачјето на планскиот опфат на УПС Новаци, Општина Новаци е уредувано со следните плански документации:

- Генерален план за село Новаци
- Општ акт за село Новаци.

За подрачјето на планскиот опфат на УПС Новаци издадени се следните Услови за планирање на просторот:

- Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичко - планска документација за изградба на градби со намена Е2 - комунална супраструктура, фотоволтаична централа до 1 MW, на КП 685/2, КО Новаци вон г.р., Општина Новациг, со тех.бр. Y09219 - опфаќаат подрачје со површина од 3,81 ха во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци;
- Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на фотоволаична централа, на КП 1245, м.в. „Село", КО Новаци, Општина Новаци, со тех.бр. Y09411 - опфаќаат подрачје со површина од 2,41 ха во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци;
- Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичко - планска документација за изградба на објекти со

основна класа на намена Г2 - лесна и незагадувачка индустрија на КП 1394/1-дел и КП 1394/2, КО Новаци-вон г.р., Општина Новаци, со тех.бр. Y15318 - опфаќаат подрачје со површина од 0,13 ха во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци;

- Услови за планирање на просторот за изработка на Проект за инфраструктура за изградба на транспортен вреловод од РЕК Битола до Битола (ППТС), локални примопредавателни пумпно топлински станици за населбите Новаци и Логоварди и локална примопредавателна пумпно топлинска станица за потребите на стаклениците, КО Битола 5, КО Долно Оризари, КО Логоварди, КО Новаци, Општина Битола и Општина Новаци, со тех.бр. Y21514, - опфаќаат подрачје со површина од 4,84 ха во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци;

Вкупната површина на подрачјето во рамки на планскиот опфат кое е опфатено со претходно издадени Услови за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на РМ изнесува 11,2 ха.

За остатокот од планскиот опфат со вкупна површина од 144,21 ха се издадени Услови за планирње на просторот за изработка на УПС Новаци со тех.бр. Y17220 и Решение за Услови за планирање на просторот издадено од Министерствтото за животна средина и просторно планирање со бр. УП1-15 1396/2021 од 28.09.2021 година.

Низ планскиот опфат поминуваат линиски траси за кои што се издадени Услови за планирање на просторот за изработка на:

- „Проект за инфраструктура за изградба на систем за наводнување „Новаци" од левата страна на Црна Река во Пелагонија" со тех.бр. Y16813,
- „400 kV далновод од Битола до Македонско - Грчка граница" со тех.бр. Y05006; и
- „Проект за инфраструктура за поставување на дупли електричен подземен кабел во ист ров со планирана траса во две општини, дел од Општина Битола и дел од Општина Новаци и тоа кабел I: од ТС 110/10kV Битола 3 до ТС 10/0,4kV Новаци 2 и кабел II: од ТС 110/10кВ Битола 3 до 10 kV - линиски раставувач за потребите на ЕВН Македонија, КЕЦ Битолав со тех.бр. Y21111.

За планскиот опфат на УПС Новаци, Општина Новаци, од страна на надлежните органи и институции не се доставени/изработени студии, елаборати и работни материјали од области релевантни за урбанистичкото планирање. За целосно согледување на постојната состојба во границите на планскиот опфат направени се детални истражувања. При увид на самото место инвентаризиран е секој поединечен објект со сите негови карактеристики како и начинот на користење на земјиштето. Добиените податоци од извршените детални истражувања на просторот се прикажани табеларно како и на графички прилози вп планската документација.

Со анализата извршена е обработка и класификација на добиените податоци, при што се добиени согледувања од повеќе аспекти: изграденост, функционална искористеност на просторот, диспозиција на функции во

локалитетот и друго. Просторот е анализиран во еден дел чии граници се совпаѓаат со границите на планскиот опфат. Од истражувањето на постојната состојба и увидот на терен, констатирано е дека планскиот опфат во најголем дел претставува неизградено градежно земјиште (околу 50%). Во однос на намената, 32.2% од површината е ангажирана за објекти за домување која е доминанта постоечка намена во опфатот. Објектите претежно се слободностоечки, густо изградени во мали парцели или во големи селско-стопански дворови, зависно од условите на теренот и релјефните карактеристики на теренот. Покрај објекти за домување, во рамки на селото има реализирано и објекти за задоволување на основните потреби на населението, како што се основно училиште, верски објект - црква („Св. Атанасиј"), детска градинка, културен дом, општинска зграда, спортска сала, игралиште за фудбал и др.

Во графичкиот дел од Документационата основа, начинот на употреба на објектите е обележан со следните класи на намени, односно поединачните намени на градбите:

- А1 - домување во куќи;
- Б1 - мали единици за комерцијални и деловни намени;
- В1.1 - основно училиште;
- В2.2 - амбуланта;
- В2.8 - детска градинка;
- В3.6 - дом на култура;
- В4.8 - згради на органите на локалната самоуправа;
- В5.1 - црква;
- Г5 - земјоделско и сточарско производство;
- Д3 - спорт и рекреација;
- Е2.1 - бензинска станица;
- НЗ - неизградено земјиште.

Демографски податоци

Согласно Пописот на населението, домаќинствата и становите во Р. Македонија од 2021 година, во Општина Новаци биле регистрирани 2648 жители. Демографските проекции за планскиот период за плански опфат ќе бидат согласно пропишаните во рамки на законската регулатива за урбанистичко планирање нормативи за густината на населеност, а се однесуваат на развиени села.

Сообраќај

До подрачјето на планскиот опфат на село Новаци се стигнува преку регионалниот пат Р1311 (делница Битола - Новаци - Маково), и регионалниот пат Р2340 (делница Добрушево - Новаци - Бач), кои минуваат низ селото и го поврзуваат селото со соседните населени места, с. Добромири и с. Рибарци, како и со остатокот од државата. Пристапите до објектите во најголем дел се преку асфалтирани и земјени патишта со минимални ширини.

Хидротехничка инфраструктура

Согласно податоците од надлежните институции, во рамки на планскиот опфат постои изведена хидротехничка мрежа и објекти: ЈП „Стрежево" - Битола (допис бр. 09-42/58 од 11.04.2022), ЈКП „Водовод" Битола (допис бр. 08-5/37 од 21.04.2021) која е прикажана на графичкиот дел од Документационата основа.

Електроенергетска инфраструктура

Според податоците од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје (допис бр. 10-26/3 101 од 11.04.2022) и АД МЕПСО (11-1792/1 од 28.03.2022), во рамки на планскиот опфат има постоечки електро-енергетски мрежи и објекти, односно:

- 0,4kV надземна мрежа и подземна мрежа;
- 10kV надземна мрежа и подземна мрежа;
- 10(20)/0,4kV трафостаница;
- 400 kV далновод.

Постојната елекотренергетска мрежа и објекти е прикажана на графичкиот дел од Документационата основа.

Телекомуникациска инфраструктура и опрема

Согласно податоците од надлежните институции, во рамки на планскиот опфат постои изведена телекомуникациска мрежа и објекти: АЕК (допис бр. 1404-1029/2 од 30.03.2022), Македонски Телеком АД Скопје (допис бр. 41888 од 25.03.2022).

Гасоводна мрежа и објекти

Согласно податоците од надлежните институции, во рамки на планскиот опфат не постои изведена гасоводна мрежа и објекти: АД НЕР Скопје (допис бр. 15-1045/2 од 22.03.2022).

Топлификациона мрежа и објекти

Во рамки на планскиот опфат не постои дистрибутивна топловодна мрежа и објекти.

Во рамки на планскиот опфат не постои површина која е инвентаризира како урбано или друг тип на зеленило. Зеленилото е застапено во дворните места или во просторот кој не е изграден, како природно озеленети површини.

Урбанистичкиот план за село, со доследна примена на актуелната законска и подзаконска регулатива, треба да предложи развој што ќе овозможи подобар степен на искористеност на градежното земјиште, можност за планирање на просторот (организација, уредување и изградба на објекти).

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите

на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апркосимацијата на ЕУ законодавство од областа на животната средина преку транспонирање на ЕУ законодавството Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ" бр. 100/12 (пречистен текст), 163/13, 10/15 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 151/21 и 3/25);
- Закон за управување со отпад („Сл. Весник на РСМ" бр. 216/21 и 3/25);

- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ" бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15 и 63/16) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 151/21 и 3/25);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ" бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 151/21 и 3/25) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај. Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Искористување на соларната енергија - како чиста енергија, преку имплементирање на концептот почиста средина;
- Воспоставување на перманентен мониторинг на квалитетот на водата, почвата и воздухот;
- Збогатување на шумскиот фонд преку засадување на појас од соодветни дрвни растенија;
- Сочувување на постојниот биодиверзитет и елиминирање на можните контаминации на истиот и негово исчезнување;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здраствени институции од аспект на сочувување на здравјето на населението;
- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на негативните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;

⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора и фауна;
- Обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на хортикултурни насади од аспект на појава на бучава и вибрации;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со комуналниот отпад и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на културното наследство;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Планскиот опфат е усогласен со:

- Просторен план на РМ, 2004;
- Национална стратегија за одржлив развој, 2010-2030;
- Втор национален Еколошки Акционен План на РМ, 2006;
- Втор Национален извештај за климатски промени, 2008;
- Стратегија за управување со податоци за животната средина, 2005;
- Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција, 2005.

Основа за изработка на планот е стратегијата за развој и наменската употреба на земјиштето утврдено со усвоениот Просторен план на Република Македонија, а е изработен врз основа на методологијата која произлегува од одредбите утврдени со Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 32/20, 111/23, 171/24, 171/24, 224/24, 40/25, 101/25 и 127/25) и подзаконските акти што произлегуваат од истиот.

Просторен план на РМ

- Уважување на реалните фактори на развој;

- Превземање стимулативни мерки од страна на државните и други видови поддршка за програми на локалните заедници и стопанските актери;
- Воспоставување на пазарни принципи и формирање соодветна институционална рамка во која ќе можат да функционираат пазарните институции;
- Создавање на регионален диференциран амбиент за стопанисување со помош на соодветна политика.

Национален еколошки акционен ѝплан

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики;
- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина;
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап;
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.

1.3 Употребена Методологија

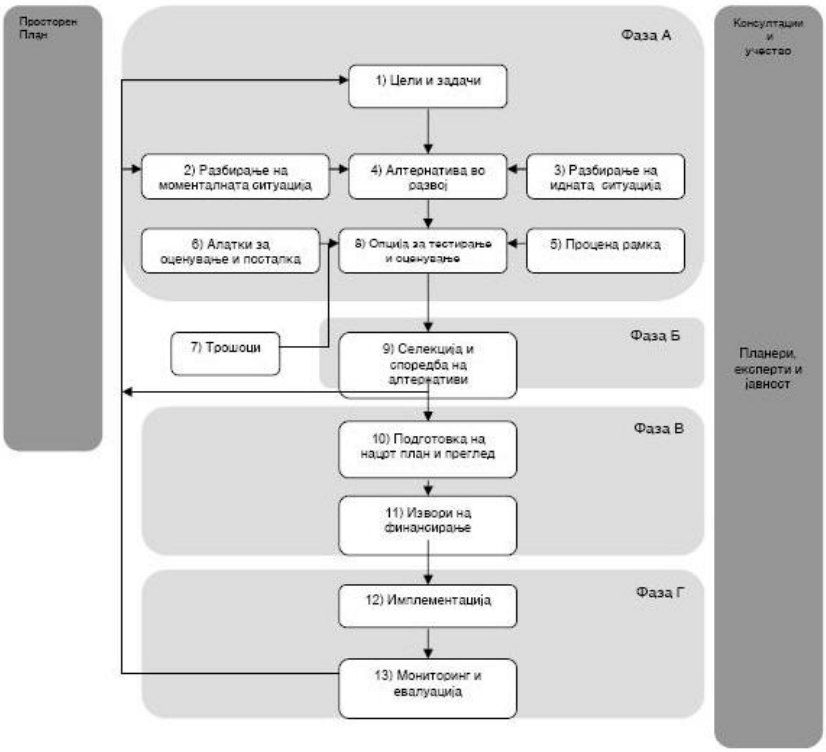

Графички приказ на методологијата за изработка на Извештајот за оцена на животна средина

При подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена се креираше методологија компатибилна на карактеристиките на просторот опфатен со планскиот документ, планската задача, достапните стратегии и документи.

Спроведување на постапка за оцена на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина (СЕА)

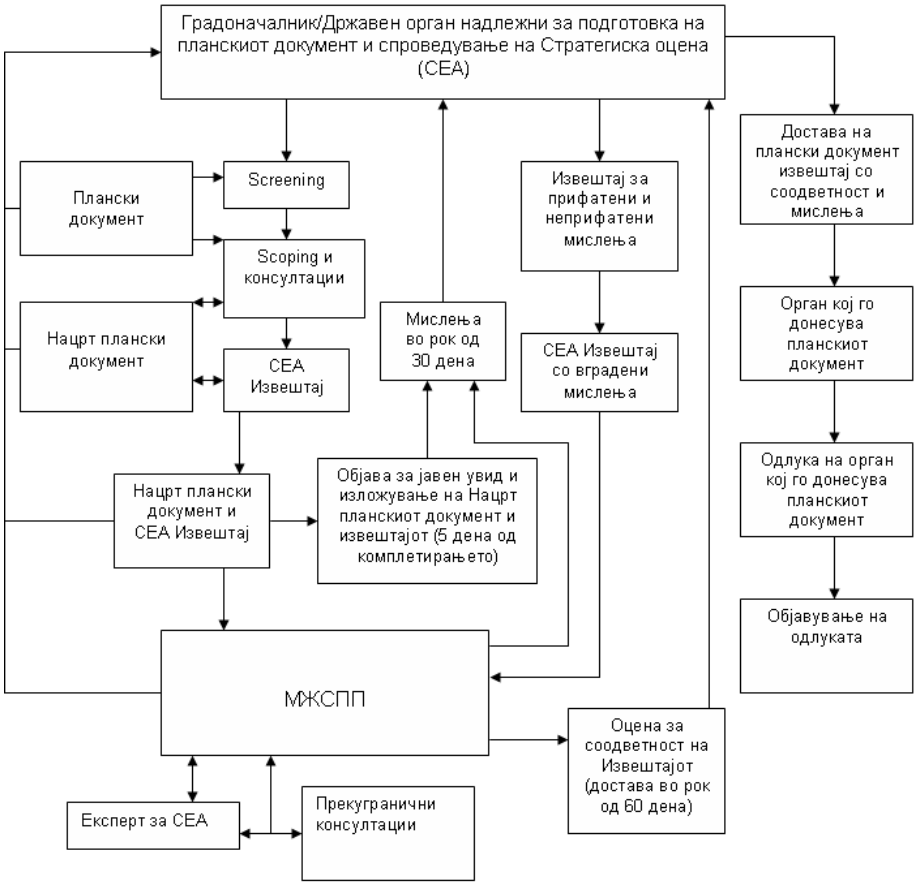

При спроведување на постапката етапно беа превземени следните чекори:

- Примарно беа дефинирани целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Се оствари разговор со претставник на изработувачот на планскиот документ за целите на инвестиционите активности и содржините кои ќе бидат опфатени во просторот и нивната разместеност;
- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;
- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, како и просторната документација, намената и категоријата на земјиштето;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;

- Увид на постојната реализирана урбанистичка состојба на подрачјето дефинирано со планскиот опфат (бесправна градба, сообраќаен пристап и сл.);
- Согледување на можните негативни влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на негативните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Предлагање на превентивни и корективни мерки за ублажување евентуалните влијанија по животната средина;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

При изготвување на планскиот документ користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, националните стратешки документи, релевантна законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички планови и други релеванти за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Животна средина
Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ" бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ" бр. 153/07);
3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ" бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ" бр. 147/08 и 45/11);

5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ" бр. 122/11).

Заштита на природата
Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ" бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 151/21 и 3/25).

Амбиентен воздух
Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ" бр. 100/12-пречистен текст, 163/13, 10/15 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 151/21 и 3/25).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ" бр. 11/18 и 42/20) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 224/24).

Управување со отпад
Закон за управување со отпад („Сл. Весник на РСМ" бр. 216/21 и 3/25).

Заштита од бучава
Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ" бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15 и 63/16) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 151/21 и 3/25).

Води
Закон за води („Сл. Весник на РМ" бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 151/21 и 3/25).

Заштита и спасување
Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ" бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 215/21 и 124/25).

План за управување со отпад на РСМ (2021-2031)

Просторно планирање
Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ" бр. 39/04).

Закон за просторно и урбанистичко планирање
Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 32/20, 111/23, 171/24, 171/24, 224/24, 40/25, 101/25 и 127/25).

Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 225/20, 219/21, 104/22, 99/23 и 7/25).

Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ" бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. Весник на РМ" бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) ги дефинира следните надлежности на Министерството за животна средина и просторно планирање:

- следењето на состојбата на животната средина;
- заштитата на водите, почвата, флората, фауната, воздухот и озонската обвивка од загадување;
- заштитата од бучава, радијација, заштитата на биодиверзитетот, геодиверзитетот, националните паркови и заштитените области;
- реставрацијата на загадените делови од животната средина;
- предлагањето мерки за третман на цврст отпад;
- просторното планирање;
- просторниот информативен систем;
- надзорот од негова надлежност и
- врши и други работи утврдени со закон.

Законот за организација и работа на органите на државната управа во ова насока на Министерството за животна средина и просторно планирање му дава клучна улога, во процесот на креирање на политиката за заштита на животната средина.

Одредени надлежности во управувањето со животната средина имаат и други органи на државната управа и локалната самоуправа како што се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт;
- Институтот за јавно здравје;
- Министерство за здравство;
- Хидрометеролошки Завод, и
- Единиците на локалната самоуправа.

Значајна улога во процесот на донесувањето на законите од областа на животната средина има и Собраниската комисија за транспорт врски и екологија.

Во процесот на Стратегиска оцена на животната средина, Министерството за животна средина и просторно планирање има одредени надлежности пропишани со Законот за животната средина, како што се:

- подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
- воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат-усвојуваат планските документи согласно Законот за животната средина имаат обврска за:

- подготовка на извештајот за СОВЖС;
- објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;
- објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
- подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
- комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
- мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го подготвуваат државни органи (Screening)

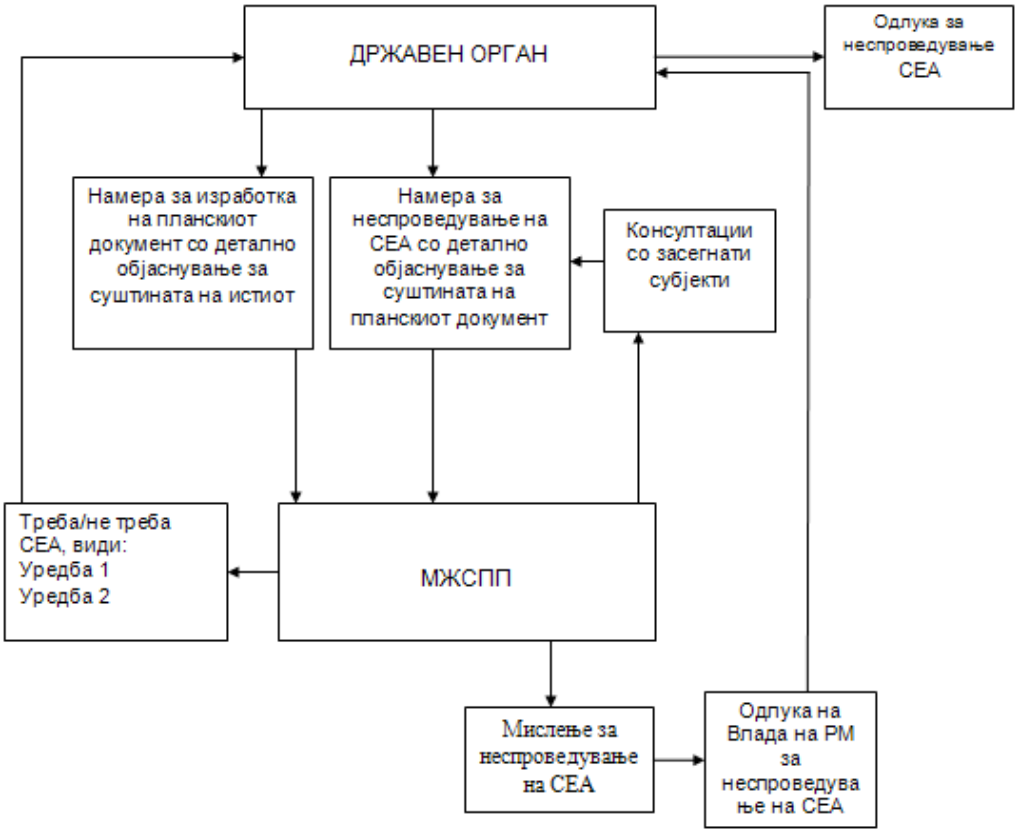

Во овој процес Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава, која може да биде

засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;

- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оценка на животната средина за Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци органот е должен да ги следи ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето со цел во раната фаза да се согледаат евентуалните негативни влијанија напоредно со изработката на планската документација пред да биде прифатлива за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ
2.1 Основи на Планскиот документ

Изработката на планската документација Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци, претставува континуитет на урбаниот развој во рамките на општината. Урбанизирањето, односно условите за изградба и уредување на просторот од аспект на потребите за развој во рамките на планскиот опфат, претставува појдовен елемент во методолошкиот пристап при изработка на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци.

Со изработка на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци за период од 2022 до 2032 година ќе се добијат одговори на низа прашања од кои зависи добрата организираност на просторот, односно негово вклопување и активирање во можностите за функционалност, комплементарност, атрактивност, комуникативност и флексибилност како фрагмент од урбаната структура. Изработката на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци, има за цел поставување на урбанистички концепт за организација на просторот во границите на планскиот опфат, а во исто време претставува континуитет во развојот на подрачјето на планскиот опфат, усогласувајќи го планскиот документ со поставките и параметрите дадени со Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на РМ како и со одобрената Планска програма за овој план.

За изработка на овој Урбанистички план за село применувани се актуелните законски и подзаконски акти и тоа:

- Закон за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 32/20, 111/23, 171/24, 171/24, 224/24, 40/25, 101/25 и 127/25);
- Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 225/20, 219/21, 104/22, 99/23 и 7/25).

Истражувајќи ги можните начини за организација и поставување на плански концепт за уредување на просторот во границата на планскиот опфат, применети се неколку принципи:

- Почитување на поставките на Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на РМ;
- Имплементација на Планската програма со дефинирање на единици на градежно земјиште за организација и изградба на објекти со предложената намена;
- Почитување на постојаната планска и проектна документација и надоврзување на истата;
- Применување на стандардите и нормативите за урбанистичко планирање;
- Дефинирање на оптимален процент на изграденост и коефициент на искористеност на земјиштето;
- Дефинирање на оптимален капацитет на системите на комуналната инфраструктура и супраструктура.

Урбанистичкиот план за село Новаци, Општина Новаци се изработува за плански период од 10 (десет) години односно за период од 2022 до 2032 година.

2.2 Плански опфат

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

Просторот кој е предмет на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци се наоѓа во катастарската општина КО Новаци.

Графички приказ за УПС Новаци, Општина Новаци

Границата на плански опфат претставува затворена линија со прекршни точки кои ги имаат следните координати по x и y:

T1	Y=7539242.2332	X=4544075.0077
T2	Y=7539247.4300	X=4544076.1400
T3	Y=7539282.8900	X=4544084.3700
T4	Y=7539279.9600	X=4544104.4500
T5	Y=7539277.0300	X=4544124.5400
T6	Y=7539274.0900	X=4544144.6300
T7	Y=7539271.1600	X=4544164.7200
T8	Y=7539268.2300	X=4544184.8000
T9	Y=7539265.3000	X=4544204.8900
T10	Y=7539374.5800	X=4544230.2400
T11	Y=7539374.6600	X=4544221.2100
T12	Y=7539399.2400	X=4544224.6600
T13	Y=7539423.9700	X=4544228.0600
T14	Y=7539449.3400	X=4544231.6100
T15	Y=7539448.6719	X=4544249.4689
T16	Y=7539563.0759	X=4544279.1548
T17	Y=7539608.0455	X=4544314.5726
T18	Y=7539579.1900	X=4544370.0500
T19	Y=7539598.5800	X=4544373.3400
T20	Y=7539628.0100	X=4544378.0700

T21	Y=7539745.5800	X=4544390.8700
T22	Y=7539749.2900	X=4544395.4400
T23	Y=7539746.1890	X=4544398.1290
T24	Y=7539780.1209	X=4544405.0432
T25	Y=7539941.2002	X=4544419.4392
T26	Y=7539940.6500	X=4544422.5700
T27	Y=7539929.5000	X=4544480.3700
T28	Y=7539920.1400	X=4544535.0800
T29	Y=7539909.6800	X=4544555.5900
T30	Y=7539899.2800	X=4544577.0100
T31	Y=7539883.5400	X=4544612.4900
T32	Y=7539878.5500	X=4544621.2900
T33	Y=7539865.5400	X=4544645.9800
T34	Y=7539852.0000	X=4544671.5300
T35	Y=7539838.2000	X=4544684.5000
T36	Y=7539751.7500	X=4544658.7600
T37	Y=7539646.0000	X=4544626.0500
T38	Y=7539578.2700	X=4544605.5800
T39	Y=7539574.7400	X=4544604.6500
T40	Y=7539573.6300	X=4544626.4000

T41	Y=7539572.3700	X=4544638.8400
T42	Y=7539570.3000	X=4544659.3100
T43	Y=7539567.9500	X=4544667.6800
T44	Y=7539632.9500	X=4544688.6600
T45	Y=7539625.7000	X=4544739.4200
T46	Y=7539643.6600	X=4544746.7100
T47	Y=7539664.0800	X=4544755.0000
T48	Y=7539667.4000	X=4544756.3400
T49	Y=7539664.3800	X=4544767.2200
T50	Y=7539700.0500	X=4544779.1800
T51	Y=7539703.0500	X=4544772.2300
T52	Y=7539708.1000	X=4544757.8100
T53	Y=7539784.3800	X=4544785.0000
T54	Y=7539786.2900	X=4544781.9600
T55	Y=7539790.9520	X=4544783.6080
T56	Y=7539783.5100	X=4544796.3100
T57	Y=7539758.0700	X=4544834.4900
T58	Y=7539741.1200	X=4544858.7100
T59	Y=7539724.3300	X=4544876.2100
T60	Y=7539845.5200	X=4544891.5500
T61	Y=7539865.3500	X=4544892.5600
T62	Y=7539870.4800	X=4544901.9100
T63	Y=7539866.8400	X=4544923.2400
T64	Y=7539861.9970	X=4544941.8490
T65	Y=7539855.0800	X=4544961.2900
T66	Y=7539838.6500	X=4544956.6000
T67	Y=7539832.8000	X=4544973.6200
T68	Y=7539828.0400	X=4544981.6700
T69	Y=7539814.5400	X=4545004.5200
T70	Y=7539817.9700	X=4545005.7200
T71	Y=7539810.1500	X=4545024.1200
T72	Y=7539828.2500	X=4545031.6000
T73	Y=7539822.3000	X=4545045.5800
T74	Y=7539816.3300	X=4545057.7900
T75	Y=7539809.3700	X=4545073.2700
T76	Y=7539803.2300	X=4545088.9100
T77	Y=7539796.6000	X=4545104.6900
T78	Y=7539805.9700	X=4545108.7200
T79	Y=7539817.9700	X=4545114.1300
T80	Y=7539832.8600	X=4545120.8600
T81	Y=7539869.8490	X=4545136.3890
T82	Y=7539868.5300	X=4545139.3800
T83	Y=7539844.1800	X=4545194.0500
T84	Y=7539822.3400	X=4545229.8100
T85	Y=7539871.0000	X=4545279.7200
T86	Y=7539873.4407	X=4545282.0485
T87	Y=7539880.9100	X=4545322.4900

T88	Y=7539890.8313	X=4545331.8610
T89	Y=7539896.7100	X=4545353.9300
T90	Y=7539900.0800	X=4545364.5300
T91	Y=7539908.8300	X=4545388.4300
T92	Y=7539906.5800	X=4545393.3800
T93	Y=7539913.7600	X=4545409.5300
T94	Y=7539920.8000	X=4545420.8900
T95	Y=7539925.7600	X=4545440.6200
T96	Y=7539934.3700	X=4545471.8300
T97	Y=7539942.6200	X=4545522.5000
T98	Y=7539944.7369	X=4545538.0766
T99	Y=7539940.8252	X=4545538.5499
T100	Y=7539929.1818	X=4545541.4039
T101	Y=7539888.0655	X=4545529.4161
T102	Y=7539846.9514	X=4545517.4290
T103	Y=7539843.9900	X=4545526.8900
T104	Y=7539835.4300	X=4545538.9600
T105	Y=7539830.1833	X=4545547.6327
T106	Y=7539776.8330	X=4545535.2552
T107	Y=7539781.1800	X=4545519.8800
T108	Y=7539748.9400	X=4545509.9200
T109	Y=7539714.3700	X=4545500.2900
T110	Y=7539717.6200	X=4545485.7700
T111	Y=7539643.8500	X=4545464.7500
T112	Y=7539620.4300	X=4545458.6100
T113	Y=7539520.5300	X=4545431.0700
T114	Y=7539528.2700	X=4545407.3800
T115	Y=7539488.6205	X=4545393.0255
T116	Y=7539448.1900	X=4545376.7500
T117	Y=7539400.9100	X=4545357.2700
T118	Y=7539373.8806	X=4545345.6003
T119	Y=7539371.2610	X=4545344.2686
T120	Y=7539388.2900	X=4545314.3800
T121	Y=7539414.3900	X=4545271.3900
T122	Y=7539438.3800	X=4545231.2000
T123	Y=7539447.4500	X=4545217.7300
T124	Y=7539459.6500	X=4545199.3000
T125	Y=7539478.4700	X=4545165.6000
T126	Y=7539492.3800	X=4545140.1300
T127	Y=7539479.7700	X=4545136.8100
T128	Y=7539464.8800	X=4545131.7200
T129	Y=7539441.6600	X=4545123.7500
T130	Y=7539421.3900	X=4545118.6600
T131	Y=7539415.4600	X=4545117.1800
T132	Y=7539397.5200	X=4545112.6900
T133	Y=7539372.3100	X=4545106.2200
T134	Y=7539363.0500	X=4545127.2900

T135	Y=7539356.3900	X=4545144.4500
T136	Y=7539354.3700	X=4545150.2400
T137	Y=7539312.2400	X=4545137.0300
T138	Y=7539217.6100	X=4545108.3700
T139	Y=7539210.4200	X=4545106.1900
T140	Y=7539209.4400	X=4545108.9600
T141	Y=7539021.1800	X=4545042.4900
T142	Y=7538839.2000	X=4544978.1200
T143	Y=7538855.9800	X=4544934.8100
T144	Y=7538865.1118	X=4544901.4821
T145	Y=7538756.3900	X=4544890.2800
T146	Y=7538735.3447	X=4544887.4965
T147	Y=7538737.3400	X=4544880.7800
T148	Y=7538747.2100	X=4544847.4600
T149	Y=7538749.8100	X=4544841.8400
T150	Y=7538756.2700	X=4544818.3200
T151	Y=7538766.5390	X=4544779.7940
T152	Y=7538723.5200	X=4544771.4700
T153	Y=7538612.0400	X=4544749.5100
T154	Y=7538578.2200	X=4544743.1400
T155	Y=7538590.1816	X=4544661.7894
T156	Y=7538573.4090	X=4544553.0190
T157	Y=7538490.9867	X=4544545.7967
T158	Y=7538465.1400	X=4544544.7300
T159	Y=7538451.3900	X=4544545.2000
T160	Y=7538400.5800	X=4544550.2900
T161	Y=7538391.9200	X=4544658.3800
T162	Y=7538366.5700	X=4544659.5900
T163	Y=7538330.5400	X=4544660.2900
T164	Y=7538337.3600	X=4544552.9100
T165	Y=7538269.4800	X=4544557.5800
T166	Y=7538231.3600	X=4544558.9000
T167	Y=7538179.6500	X=4544560.2900
T168	Y=7538156.8400	X=4544562.1600
T169	Y=7538147.0700	X=4544561.5300
T170	Y=7538138.5600	X=4544561.9100
T171	Y=7538118.6600	X=4544560.3900
T172	Y=7538091.9200	X=4544561.1200
T173	Y=7538079.9400	X=4544560.7000
T174	Y=7538079.2150	X=4544519.3150
T175	Y=7538078.4877	X=4544477.9347
T176	Y=7538078.2700	X=4544439.6800
T177	Y=7538077.9400	X=4544409.3300
T178	Y=7538008.3500	X=4544411.1900
T179	Y=7537947.3100	X=4544414.0900
T180	Y=7537958.7500	X=4544474.3500
T181	Y=7537963.5900	X=4544509.2000

T182	Y=7537850.9500	X=4544515.6300
T183	Y=7537866.7900	X=4544468.5400
T184	Y=7537908.4700	X=4544347.1200
T185	Y=7537933.4362	X=4544280.9910
T186	Y=7537941.9138	X=4544281.7927
T187	Y=7537981.3500	X=4544283.5400
T188	Y=7538014.3100	X=4544285.2900
T189	Y=7538073.4900	X=4544283.3800
T190	Y=7538074.1910	X=4544256.6454
T191	Y=7538074.6598	X=4544213.3240
T192	Y=7538076.3826	X=4544183.5134
T193	Y=7538077.8752	X=4544162.6018
T194	Y=7538097.8100	X=4544163.6100
T195	Y=7538116.2400	X=4544164.5900
T196	Y=7538201.3500	X=4544170.9400
T197	Y=7538237.3300	X=4544174.4900
T198	Y=7538404.7506	X=4544180.6075
T199	Y=7538408.3700	X=4544166.1500
T200	Y=7538411.0700	X=4544165.5900
T201	Y=7538416.8869	X=4544155.3284
T202	Y=7538482.5220	X=4544027.4271
T203	Y=7538517.4506	X=4544067.6049
T204	Y=7538537.5790	X=4544082.8617
T205	Y=7538555.6700	X=4544009.6500
T206	Y=7538605.2400	X=4544025.0300
T207	Y=7538611.0900	X=4544027.1800
T208	Y=7538633.3000	X=4544035.3900
T209	Y=7538649.8300	X=4544012.6100
T210	Y=7538670.5400	X=4543980.7000
T211	Y=7538672.6900	X=4543978.2000
T212	Y=7538682.5270	X=4543966.7540
T213	Y=7538701.6800	X=4543951.9800
T214	Y=7538731.9311	X=4543927.2585
T215	Y=7538801.5289	X=4543950.5721
T216	Y=7538844.1859	X=4543880.6379
T217	Y=7538878.9600	X=4543893.7900
T218	Y=7538907.7200	X=4543904.7200
T219	Y=7538928.1090	X=4543911.1380
T220	Y=7538947.9600	X=4543915.3100
T221	Y=7538961.8090	X=4543917.6950
T222	Y=7538968.4300	X=4543896.7900
T223	Y=7539044.1000	X=4543921.0500
T224	Y=7539046.3300	X=4543916.5100
T225	Y=7539059.6200	X=4543889.4600
T226	Y=7539141.9700	X=4543935.0000
T227	Y=7539144.9200	X=4543941.3600
T228	Y=7539154.1400	X=4543938.3000

T229	Y=7539178.5300	X=4543939.8600
T230	Y=7539203.3300	X=4543932.8300
T231	Y=7539214.2400	X=4543928.8600
T232	Y=7539226.6600	X=4543924.4600
T233	Y=7539250.0400	X=4543916.4100
T234	Y=7539268.0000	X=4543909.7900

Површината во границите на планскиот опфат изнесува 155,41 ха.

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

Планскиот опфат на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци опфаќа земјиште кое во основа е дефинирано како:

- единици на градежно земјиште - блокови; и
- земјиште за општа употреба - улична мрежа.

Наменската употреба на земјиштето и градбите е уредена на ниво на наменски зони. Наменска зона е ограничена површина од градежното земјиште со иста наменска употреба на земјиштето. Уредувањето на намената на земјиштето во урбанистичкиот план за село Новаци со разработка на блок 7, 9, 24 и 28 се врши со системот на класи на намени како инструмент со кој се врши класификација на дејностите и активностите во планскиот опфат. Согласно целите дефинирани со Планската програма како и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 225/20, 219/21, 104/22, 99/23 и 7/25), со оваа планска документација се врши уредување на наменските зони и сингуларните намени со следните ознаки:

- А1 - домување во куќи
- Б1 - мали единици за комерцијални и деловни дејности
- Б2.6 - големи хали и магацини за потребите на трговијата
- Б6.3 - повеќенаменски сали за спортови, собири и манифестации
- В1.1 - основно образование
- В2 - здравствена и социјална заштита
- В2.8 - детска градинка
- В2.9 - згради за ветеринарна заштита
- В3.6 - дом на култура
- В4 - државни администрации и институции
- В4.8 - згради на органите на локалната самоуправа
- В5.1 - црква
- Г2 - лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија
- Г3 - индустрија за склопување на финални производи
- Г4 - стоваришта, складови
- Д1 - парковско и пејсажно зеленило
- Д2 - заштитно зеленило
- Д3 - спорт и рекреација на зелени површини
- Д3.1 - спортски терени на отворено
- Е1.1 - сообраќајна патна инфраструктура
- Е1.8 - трансформаторски станици
- Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани
- Е2.1 - бензинска пумпа, техн.преглед.

Наменските зони ја почитуваат постечката диспозиција на функции во селото, а површините инвентаризирани како неизградено земјиште во најголем дел стануваат дел од наменската зона за домување.

Зеленило

Во насока на обезбедување на повисок стандард на домување, квалитет на работната средина и овозможување на начелото на одржлив развој, со урбанистичкиот план за село се дадени насоки за обезбедување на минимални површини со зеленило во рамки на единиците на градежно земјиште - блокови и градежни парцели кои ќе се формираат со соодветна проектна документација во следна фаза. Површините за зеленило претставуваат обврска за реализација во рамки на наменските зони, во дворните места на објектите, со минимален процент кој што треба да се задоволи при формирање на градежните парцели, односно, при реализација на градбите, а кој изнесува 20% во согласност со член 20 од Законот за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ" бр. 11/18 и 42/20) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 224/24).

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ЗЕЛЕНИЛО НА НИВО НА ПЛАНСКИ ОПФАТ		просечен процент на зеленило во рамки на наменската зона	површина на зеленило во наменската зона	површина на зеленило по жител
		%	м²	м²/ж
	А - домување	20%	219665	56.54
	Б - комерцијални и деловни намени	20%	5402	1.39
	В - јавни институции	20%	3736	0.96
	Г - рударство, прозводство и индустрија	20%	28051	7.22
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори	100%	28546	7.35
	Е - инфраструктура	20%	8609	2.22
ЈАВНО ЗЕЛЕНИЛО			**29570**	**7.61**
ОСТАНАТО ЗЕЛЕНИЛО			**294008**	**75.68**
ВКУПНО			**323578**	**83.29**
ПЛАНИРАН БРОЈ НА ЖИТЕЛИ ВО ПЛАНСКИОТ ПЕРИОД			**3885**	

Целокупната површината на планскиот опфат на УПС Новаци е поделена на единици на градежно земјиште - блокови. Во рамки на опфатот предвидени се 28 блока, така што секој блок е со граници кои се совпаѓаат со границата на плански опфат, граници на катастарски парцели и/или осовини на улици. За секој блок поединечно се дадени посебни услови систематизирани во табеларен приказ, нумерички показатели со максималните вредности за површини на намени и граница на блокот.

УПС НОВАЦИ, ОПШТИНА НОВАЦИ	
Блок	површина (ha)
1	5.54
2	10.45
3	9.40
4	7.58
5	4.79
6	2.38
7	7.18
8	9.10
9	5.70
10	2.22
11	7.78
12	4.94
13	4.22
14	4.18
15	5.72
16	12.63
17	9.50
18	5.08
19	3.06
20	4.26
21	3.81
22	1.81
23	3.56
24	1.73
25	4.58
26	1.64
27	9.69
28	2.89
ВКУПНО	**155.41**

При спроведување на урбанистичкиот план согласно закон, со дефинирање на градежните парцели ќе се утврдат следните урбанистички параметри:

- број на градежна парцела;
- граница и површина на градежна парцела (м^2);
- граница и површина во која може да се гради (м^2);
- максимален процент на изграденост на земјиштето (%);
- вкупна површина по катови (м^2);
- максимален коефициент на искористеност на земјиштето (к);
- основна и компатибилна класа на намена на земјиштето и градбите;
- максимална висина на венец (м´);
- максимален број на катови;
- потребен број на паркинг места (пресметани согласно стандарди и нормативи) кои треба да се обезбедат во рамките на градежната парцела.

Урбанистичките параметри (процент на изграденост, коефициент на искористеност, катност, висина на венец) и учеството на компатибилните намени ќе се дефинираат согласно следната табела:

КЛАСА НА НАМЕНА		МАКСИМАЛЕН ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ	МАКСИМАЛЕН КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	МАКСИМАЛНА КАТНОСТ	МАКСИМАЛНА ВИСИНА НА ВЕНЕЦ м'	КОМПАТИБИЛНИ КЛАСИ НА НАМЕНИ
1	А1 - домување во куќи	50%	1.5	П+2	10.20	Б1 (до 40%) од кои дозволени се: Б1.3 (до 40%) Б1.10 (до 40%) Б1.11 (до 40%) Б1.13 (до 40%) Б1.14 (до 40%) Б1.15 (до 40%)
2	Б1 - мали единици за комерцијални и деловни дејности	60%	1.2	П+1	8.00	/
3	Б2.6 - големи хали и магацини за потребите на трговијата	60%	1.2	П+1	10.00	Г2,Г3,Г4 макс.вкупен збир 40%
4	Б6.3 - повеќенаменски сали за спортови	60%	1.2	П+1	10.00	Д1,Д3 макс.вкупен збир 40%
5	В1.1 - основно образование: основно училиште	60%	1.2	П+1	8.00	Б6.3 (до 40%), Д3.1 (до 40%)
6	В2 - здравствена и социјална заштита	60%	1.2	П+1	8.00	/
7	В2.8 - детска градинка	60%	1.2	П+1	8.00	/
8	В2.9 - згради за ветеринарна заштита	60%	0.6	П	4.00	/
9	В3.6 - дом на култура	60%	1.2	П+1	8.00	/
10	В4 - државни администрации и институции	60%	1.2	П+1	8.00	/
11	В4.8 - локална самоуправа	60%	1.2	П+1	8.00	/
12	В5.1 - верски институции: црква	постоечка состојба (*ЗКО)				не се дозволени
13	Г2 - лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија, Г3 – индустрија за склопување на финални производи, Г4 – стоваришта, складови	60%	1.2	П+1	10.00	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%
14	Д1 - парковско и пејсажно зеленило	/				
15	Д2 - заштитно зеленило	/				
16	Д3 - спорт и рекреација на зелени површини	/				
17	Д3.1 – спортски терени на отворено	/				
18	Е1.1 - сообраќајна патна инфраструктура	/				
19	Е1.8 - трансформаторски станици	100%	1.0	П	4.00	/
20	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани	60%	0.6	П	4.00	/
21	Е2.1 - бензинска пумпа, техн.преглед	60%	0.6	П	согласно УП	Б1,Б4 макс.вкупен збир 40%

Доколку при разработка на урбанистичкиот план за село се дефинираат нови наменски употреби на земјиштето кои се компатибилни на наменската зона, урбанистичките параметри ќе бидат определени така што процентот на изграденост на ниво на градежна парцела не смее да надмине 60%.

Максималната висина на венецот да се планира во однос на тротоарот од планираната улица, односно, заштитниот тротоар на градбите, земен како нулта кота.

Планираната висина на градбите треба да биде пресметана со следните висини:

- кота на тротоар/заштитен тротоар (нулта кота): Б 0.00 м;
- кота на прво ниво (нулта плоча - е висинска кота на плочата на приземјето на објектот во однос на котата на нивелетата на заштитниот тротоар): ќе се дефинира со проектна програма за градбите и не се дозволува нејзино поместување под котата на тротоарот односно под котата на пристапната патека;
- катна висина за домување: мин. 2,90 м.
- катна висина за деловна дејност: мин. 3,40 м.
- катна висина за друга намена: ќе се дефинира со проектна програма за градбите.

Основен услов за изградба на планираната површина за градење, висина и катност е обезбедување на потребниот број на паркинг места во рамките на градежната парцела, на ниво на терен или подземно или на јавен паркинг простор во рамки на блокот при разработка на блок со урбанистички проект.

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ			
НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ		ПОВРШИНА	УДЕЛ
		ха	ПЛАНСКИ ОПФАТ
А ДОМУВАЊЕ И ПРЕСТОЈ	А1 - домување во куќи	109.81	70.65%
Б КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ	Б1 - мали единици за комерцијални и деловни дејности	0.35	0.22%
	Б2.6 - големи хали и магацини за потребите на трговијата	1.85	1.19%
	Б6.3 - повеќенаменски сали за спортови	0.51	0.33%
В ЈАВНИ ДЕЈНОСТИ И ИНСТИТУЦИИ	В1.1 - основно образование: основно училиште	0.36	0.23%
	В2.8 - детска градинка	0.10	0.06%
	В2.9 - згради за ветеринарна заштита	0.19	0.12%
	В3.6 - дом на култура	0.10	0.07%
	В4 - државни администрации и институции	0.66	0.42%
	В4.8 - локална самоуправа	0.27	0.17%
	В5.1 - верски институции: црква	0.19	0.12%
Г РУДАРСТВО, ЕНЕРГЕТИКА, ИНДУСТРИЈА	Г2 - лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија, Г3 – индустрија за склопување на финални производи, Г4 – стоваришта, складови	14.03	9.02%
Д ЗЕЛЕНИЛО, РЕКРЕАЦИЈА И МЕМОРИЈАЛНИ ПРОСТОРИ	Д1 - парковско и пејсажно зеленило	0.05	0.03%
	Д2 - заштитно зеленило	2.83	1.82%
	Д3 - спорт и рекреација на зелени површини	1.97	1.27%
	Д3.1 – спортски терени на отворено	0.89	0.57%
Е ИНФРАСТРУКТУРИ	Е1.1 - сообраќајна патна инфраструктура	16.97	10.92%
	Е1.8 - трансформаторски станици	0.02	0.010%
	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани	3.86	2.48%
	Е2.1 - бензинска пумпа, техн.преглед	0.43	0.28%
	ВКУПНО	**155.41**	**100%**

Нумерички показатели за блокови:

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 1	А - домување А1 - домување во куќи	4.17	75.26%
	Б - јавни дејности и институции Б4 - државни администрации и институции	0.66	11.88%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.71	12.85%
ВКУПНО		5.54	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 2	А - домување А1 - домување во куќи	9.06	86.68%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д2 - заштитно зеленило	0.22	2.13%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	1.17	11.19%
ВКУПНО		10.45	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 3	А - домување А1 - домување во куќи	8.17	86.90%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д2 - заштитно зеленило	0.04	0.43%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	1.19	12.67%
ВКУПНО		9.40	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 4	А - домување А1 - домување во куќи	6.76	89.11%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д2 - заштитно зеленило	0.12	1.62%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.70	9.27%
ВКУПНО		7.58	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 5	А - домување А1 - домување во куќи	2.91	60.69%
	Б - комерцијални и деловни намени Б1 - Мали единици за комерцијални и деловни дејности	0.23	4.91%
	В - јавни дејности и институции В2.9 - Згради за ветеринарна заштита	0.19	4.05%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д2 - заштитно зеленило	0.27	5.69%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	1.18	24.67%
ВКУПНО		4.79	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)		процент
БЛОК 6	Г - рударство, енергетика, индустрија	1.50		62.86%
	Г2 – Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија			
	Г3 – индустрија за склопување на финални производи			
	Г4 – стоваришта, складови			
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори	0.21		8.75%
	Д2 - заштитно зеленило			
	Е - инфраструктура	0.68		28.39%
	Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури			
ВКУПНО		2.38		100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)		процент
БЛОК 7	Г - рударство, енергетика, индустрија	3.92		54.59%
	Г2 – Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија			
	Г3 – индустрија за склопување на финални производи			
	Г4 – стоваришта, складови			
	Б - комерцијални и деловни намени	1.20		16.73%
	Б2.6 – Големи хали и магацини за потребите на трговијата			
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори	1.07		14.91%
	Д2 - заштитно зеленило			
	Е - инфраструктура	0.98	0.99	13.76%
	Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури			
	Е1.8 - трансформаторска станица	0.006		
ВКУПНО		7.18		100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)		процент
БЛОК 8	А - домување	8.30		91.28%
	А1 - домување во куќи			
	Е - инфраструктура	0.79		8.72%
	Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури			
ВКУПНО		9.10		100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)		процент
БЛОК 9	Г - рударство, енергетика, индустрија	4.28		75.18%
	Г2 – Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија			
	Г3 – индустрија за склопување на финални производи			
	Г4 – стоваришта, складови			
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори	0.56		9.75%
	Д2 - заштитно зеленило			
	Е - инфраструктура			15.08%
	Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.85	0.86	
	Е1.8 - трансформаторска станица	0.004		
ВКУПНО		5.70		100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 10	А - домување	1.97	88.86%
	А1 - домување во куќи		
	Е - инфраструктура	0.25	11.14%
	Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури		
ВКУПНО		2.22	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)		процент
БЛОК 11	А - домување А1 - домување во куќи	3.57		45.80%
	Е - инфраструктура			
	Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.36	4.22	54.20%
	Е1.13 – Површински соларни и фотоволтаични електрани	3.86		
ВКУПНО		7.78		100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 12	А - домување А1 - домување во куќи	4.50	91.16%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.44	8.84%
ВКУПНО		4.94	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 13	А - домување А1 - домување во куќи	3.95	93.61%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.27	6.39%
ВКУПНО		4.22	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 14	А - домување А1 - домување во куќи	3.87	92.45%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.32	7.55%
ВКУПНО		4.18	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 15	А - домување А1 - домување во куќи	5.25	91.86%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.47	8.14%
ВКУПНО		5.72	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 16	А - домување А1 - домување во куќи	9.27	73.37%
	Б - комерцијални и деловни намени Б1 - Мали единици за комерцијални и деловни дејности	0.11	0.87%
	В - јавни дејности и институции В4.8 - Згради на органите на локалната самоуправа	0.27	2.13%
	Г - рударство, енергетика, индустрија Г2 – Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија Г3 – индустрија за склопување на финални производи Г4 – стоваришта, складови	2.00	15.84%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д2 - заштитно зеленило	0.07	0.56%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.91	7.22%
ВКУПНО		12.63	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 17	А - домување А1 - домување во куќи	9.11	95.98%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.38	4.02%
ВКУПНО		9.50	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 18	А - домување А1 - домување во куќи	4.72	92.98%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.36	7.02%
ВКУПНО		5.08	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)		процент
БЛОК 19	А - домување А1 - домување во куќи	2.35		76.66%
	В - јавни дејности и институции В2.8 - детска градинка В3.6 - дом на култура	0.10 0.10	0.20	6.46%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д1 - парковско и пејсажно зеленило	0.05		1.75%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.46		15.13%
ВКУПНО		3.06		100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 20	А - домување А1 - домување во куќи	3.98	93.55%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д2 - заштитно зеленило	0.01	0.27%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.26	6.18%
ВКУПНО		4.26	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 21	А - домување А1 - домување во куќи	3.52	92.31%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.29	7.69%
ВКУПНО		3.81	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 22	А - домување А1 - домување во куќи	1.41	77.52%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.41	22.48%
ВКУПНО		1.81	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)		процент
БЛОК 23	А - домување А1 - домување во куќи	2.60		73.04%
	В - јавни дејности и институции В1.1 - основно образование	0.36	0.55	15.40%
	В5.1 - црква	0.19		
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.33	0.41	11.57%
	Е2.1 - бензинска пумпа	0.09		
ВКУПНО		3.56		100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 24	Б - комерцијални и деловни намени Б6.3 – Повеќенаменски сали за спортови	0.51	29.53%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д2 - заштитно зеленило	0.07	4.06%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д3.1 – спортски терени на отворено	0.89	51.32%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.26	15.10%
ВКУПНО		1.73	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 25	А - домување А1 - домување во куќи	3.59	78.48%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.99	21.52%
ВКУПНО		4.58	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 26	Г - рударство, енергетика, индустрија Г2 – Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија Г3 – индустрија за склопување на финални производи Г4 – стоваришта, складови	1.25	75.96%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.39	24.04%
ВКУПНО		1.64	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент
БЛОК 27	А - домување А1 - домување во куќи	6.79	70.04%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д3 – Спорт и рекреација на зелени површини	1.97	20.29%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.94	9.67%
ВКУПНО		9.69	100.00%

	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)		процент
БЛОК 28	Б - комерцијални и деловни намени Б2.6 – Големи хали и магацини за потребите на трговијата	0.64		22.31%
	Г - рударство, енергетика, индустрија Г2 – Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија Г3 – индустрија за склопување на финални производи Г4 – стоваришта, складови	1.08		37.29%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори Д2 - заштитно зеленило	0.18		6.33%
	Е - инфраструктура Е1 – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	0.63	0.98	34.07%
	Е1.8 - трансформаторска станица	0.01		
	Е2.1 - бензинска пумпа, техн.преглед	0.34		
ВКУПНО		2.89		100.00%

Споредбени показатели

		ДОКУМЕНТАЦИОНА ОСНОВА		ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА	
	НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ	површина (ха)	процент	површина (ха)	процент
УПС НОВАЦИ	А - домување	49.97	32.15%	109.81	70.65%
	Б - комерцијални и деловни намени	0.54	0.35%	2.70	1.74%
	В - јавни дејности и институции	1.59	1.03%	1.87	1.20%
	Г - рударство, енергетика, индустрија	3.03	1.95%	14.03	9.02%
	Д - зеленило, рекреација и меморијални простори	0.26	0.17%	5.74	3.69%
	Е - инфраструктура	21.46	13.81%	21.28	13.69%
	неизградено земјиште	78.56	50.55%	0.00	0.00%
ВКУПНО (плански опфат)		155.41	100.00%	155.41	100.00%

Максимални вредности за урбанистички параметри

КЛАСА НА НАМЕНА		МАКСИМАЛЕН ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ	МАКСИМАЛЕН КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	МАКСИМАЛНА КАТНОСТ	МАКСИМАЛНА ВИСИНА НА ВЕНЕЦ м'	КОМПАТИБИЛНИ КЛАСИ НА НАМЕНИ
1	А1 - домување во куќи	50%	1.5	П+2	10.20	Б1 (до 40%) од кои дозволени се: Б1.3 (до 40%) Б1.10 (до 40%) Б1.11 (до 40%) Б1.13 (до 40%) Б1.14 (до 40%) Б1.15 (до 40%)
2	Б1 - мали единици за комерцијални и деловни дејности	60%	1.2	П+1	8.00	/
3	Б2.6 - големи хали и магацини за потребите на трговијата	60%	1.2	П+1	10.00	Г2,Г3,Г4 макс.вкупен збир 40%
4	Б6.3 - повеќенаменски сали за спортови	60%	1.2	П+1	10.00	Д1,Д3 макс.вкупен збир 40%
5	В1.1 - основно образование: основно училиште	60%	1.2	П+1	8.00	Б6.3 (до 40%), Д3.1 (до 40%)
6	В2 - здравствена и социјална заштита	60%	1.2	П+1	8.00	/
7	В2.8 - детска градинка	60%	1.2	П+1	8.00	/
8	В2.9 - згради за ветеринарна заштита	60%	0.6	П	4.00	/
9	В3.6 - дом на култура	60%	1.2	П+1	8.00	/
10	В4 - државни администрации и институции	60%	1.2	П+1	8.00	/
11	В4.8 - локална самоуправа	60%	1.2	П+1	8.00	/
12	В5.1 - верски институции: црква	постоечка состојба (*ЗКО)				не се дозволени
13	Г2 - лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија, Г3 – индустрија за склопување на финални производи, Г4 – стоваришта, складови	60%	1.2	П+1	10.00	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%
14	Д1 - парковско и пејсажно зеленило	/				
15	Д2 - заштитно зеленило	/				
16	Д3 - спорт и рекреација на зелени површини	/				
17	Д3.1 – спортски терени на отворено	/				
18	Е1.1 - сообраќајна патна инфраструктура	/				
19	Е1.8 - трансформаторски станици	100%	1.0	П	4.00	/
20	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани	60%	0.6	П	4.00	/
21	Е2.1 - бензинска пумпа, техн.преглед	60%	0.6	П	согласно УП	Б1,Б4 макс.вкупен збир 40%

Разработка на блокови

блок 7

БРОЈ НА ПАРЦЕЛА	ОСНОВНА КЛАСА НА НАМЕНА	КОМПАТИБИЛНИ КЛАСИ НА НАМЕНА	КАТНОСТ	МАКСИМАЛНА ВИСИНА ДО ВЕНЕЦ м1	ПОВРШИНА НА ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА м2	ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА	ВКУПНО РАЗВИЕНА ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА ПО НИВОА	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ %
7.1	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	8,870	5,322	10,644	1.20	60%
7.2	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	8,152	4,891	9,782	1.20	60%
7.3	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	2,052	1,231	2,462	1.20	60%
7.4	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	3,189	1,913	3,827	1.20	60%
7.5	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	3,678	2,207	4,414	1.20	60%
7.6	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	6,824	4,094	8,189	1.20	60%
7.7	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	6,432	3,859	7,718	1.20	60%
7.8	Б2.6 - големи хали и магацини за потребите на трговијата	Г2,Г3,Г4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	12,015	7,209	10,814	0.90	60%
7.9	Е1.8 - трансформаторска станица	/	П	4.00	30	12	12	0.40	40%
7.10	Е1.8 - трансформаторска станица	/	П	4.00	30	12	12	0.40	40%
				м2	м2	м2	м2		

ОПФАТ БЛОК 7	71,797	ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА	ВКУПНО РАЗВИЕНА ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА ПО НИВОА	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ %
		30,751	57,874	0.81	43%

блок 9

БРОЈ НА ПАРЦЕЛА	ОСНОВНА КЛАСА НА НАМЕНА	КОМПАТИБИЛНИ КЛАСИ НА НАМЕНА	КАТНОСТ	МАКСИМАЛНА ВИСИНА ДО ВЕНЕЦ м1	ПОВРШИНА НА ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА м2	ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА	ВКУПНО РАЗВИЕНА ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА ПО НИВОА	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ %
9.1	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	2,598	1,299	2,598	1.00	50%
9.2	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	1,320	660	1,320	1.00	50%
9.3	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	6,136	3,682	7,363	1.20	60%
9.4	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	6,252	3,751	7,502	1.20	60%
9.5	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	6,518	3,911	7,822	1.20	60%
9.6	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	1,366	683	1,366	1.00	50%
9.7	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	1,911	956	1,911	1.00	50%
9.8	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	3,275	1,638	3,275	1.00	50%
9.9	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	3,214	1,607	3,214	1.00	50%
9.10	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	10,249	6,149	12,299	1.20	60%
9.11	Е1.8 - трансформаторска станица	/	П	4.00	42	12	12	0.28	28%

ОПФАТ БЛОК 9	56,986	ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА	ВКУПНО РАЗВИЕНА ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА ПО НИВОА	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ %
		24,347	48,682	0.85	43%

блок 24

БРОЈ НА ПАРЦЕЛА	ОСНОВНА КЛАСА НА НАМЕНА	КОМПАТИБИЛНИ КЛАСИ НА НАМЕНА	КАТНОСТ	МАКСИМАЛНА ВИСИНА ДО ВЕНЕЦ м1	ПОВРШИНА НА ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА м2	ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА	ВКУПНО РАЗВИЕНА ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА ПО НИВОА	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ %
24.1	Б6.3 – Повеќенаменски сали за спортови	Д1,Д3 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	5,104	3,062	4,594	0.90	60%
24.2	Д3.1 – спортски терени на отворено	/	/	/	8,872	/	/	/	/
				м2	м2	м2	м2		

ОПФАТ БЛОК 24	17,287	ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА	ВКУПНО РАЗВИЕНА ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА ПО НИВОА	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ %
		3,062	4,594	0.27	18%

блок 28

БРОЈ НА ПАРЦЕЛА	ОСНОВНА КЛАСА НА НАМЕНА	КОМПАТИБИЛНИ КЛАСИ НА НАМЕНА	КАТНОСТ	МАКСИМАЛНА ВИСИНА ДО ВЕНЕЦ м1	ПОВРШИНА НА ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА м2	ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА	ВКУПНО РАЗВИЕНА ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА ПО НИВОА	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ %
28.1	Б2.6 – Големи хали и магацини за потребите на трговијата	Г2,Г3,Г4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	5,213	3,128	6,256	1.20	60%
28.2	Е2.1 - бензинска пумпа, техн.преглед	Б1,Б4 макс.вкупен збир 40%	П	5.00	2,827	1,696	1,696	0.60	60%
28.3	Б2.6 – Големи хали и магацини за потребите на трговијата	Г2,Г3,Г4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	1,226	736	1,471	1.20	60%
28.4	Е2.1 - бензинска пумпа, техн.преглед	Б1,Б4 макс.вкупен збир 40%	П	5.00	663	298	298	0.45	45%
28.5	Г2,Г3,Г4	Б2,Б4 макс.вкупен збир 40%	П+1	10.00	10,765	6,459	12,918	1.20	60%
28.6	Е1.8 - трансформаторска станица	/	П	4.00	30	12	12	0.40	40%
28.7	Е1.8 - трансформаторска станица	/	П	4.00	30	12	12	0.40	40%
				м2	м2	м2	м2		

ОПФАТ БЛОК 28	28,865	ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА	ВКУПНО РАЗВИЕНА ПОВРШИНА ЗА ГРАДБА ПО НИВОА	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ %
		12,341	22,663	0.79	43%

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура

Инфраструктурата ја дефинираат следните водови:
- Улична мрежа;
- Водоводна мрежа;
- Канализациона мрежа;
- Електрична мрежа.

3.1 Сообраќајно поврзување

Планирањето на уличната мрежа во планскиот опфат на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци е извршено врз основа на актуелната законска и подзаконска регулатива и постојната состојба, односно изградниот градежен фонд, изградената сообраќајна патна инфраструктура. Трасите на новопланираната улична мрежа се совпаѓаат со трасите на постоечките улици и се со профили согласно стандардите и нормативите за планирање на улици и патишта во село. Заради ограничувањата кои произлегуваат од мерките за заштита од заштитно-конзерваторските основи кои подразбираат забрана за било какви интервенции во рамки на заштитените подрачја, дел од постоечките патни правци мора да бидат прилагодени. Трасите на регионалните патишта Р1311 (делница Битола - Новаци - Маково) и Р2340 (делница Добрушево - Новаци - Бач), се дефинирани како магистрална улица низ населено место село со попречни профили од 11 м. За планираните индустриски зони во селото, дефинирани се индустриски улици со попречни профили од 11.8м. За останатите зони, не се применува хиерархизирано планирање, сите улици се категоризирани како интегрирани сообраќајници за моторен, велосипедски и пешачки сообраќај (пристапни улици).

Стационарен сообраќај

За градежните парцели паркирањето е предвидено да се решава во рамките на секоја градежна парцела поодделно, надземно или подземно. Паркирање на јавни паркинг простори е можно единствено доколку се обезбедат јавни паркинг простори на ниво на блок со претходна разработка на урбанистичкиот план за село при што ќе се утврди точниот број на паркинг места кој се обезбедува на јавните паркинзи и за чии потреби, односно, за кои градежни парцели се однесуваат. Бројот на потребни паркинг места зависи и од изборот на компатибилните намени во градежната парцела кои треба да се земат во предвид при изработка на проектната документација за градбите, врз основа на која се издава одобрение за градење. Основен услов за изградба на планираната површина за градење, максимална висина и катност е обезбедување на потребниот број на паркинг места.

3.2 Водоснабдителна мрежа

Планираниот развој за водоснабдување и одводнување на фекалните отпадни и атмосферски води во планскиот опфат на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци, се базира на податоците за постојната состојба добиени од надлежните институции, насоките и заклучните согледувања од Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија и анализата на можностите и природата на теренот во рамки на планскиот опфат. За согледување на потребите од водоснабдување и потребите за одведување на отпадните фекални и атмосферски води на планираните градби за плански период од 2021 до 2031 година направена е следната детална пресметка со проектирани вредности на потрошувачи:

Билансни показатели

Домување (А) 109.81
Комерцијални и деловни намени (Б) 2.70
Јавни дејности и институции (В) 1.87
Рударство, енергетика, индустрија (Г) 14.03
Зеленило, рекреација и меморијални простори (Д) 5.74
Инфраструктура (Е) 21.28
ПОВРШИНА НА ПЛАНСКИ ОПФАТ P= 155.41 ха

ПОТРЕБНИ КОЛИЧИНИ ЗА ДОМУВАЊЕ:

Предвиден број на жители N= 3885
Водоснабдителна норма Qo= 200 л/ден/жител
Коефициент на дневна нерамномерност K1= 1.50
Коефициент на часова нерамномерност K2= 1.30

Qsr/ден=N*Qo = 777,000.00 л/ден
Qsr/ден=N*Qo/1.000 = 777.00 м^3/ден
Qsr/ден=N*Qo/86.400 = 8.99 л/сек
Qmah/ден=K1*Qср/ден = 1,165,500.00 л/ден
Qmah/ден=K1*Qср/ден = 13.49 л/сек
Qmah/час=K2*Qмах/ден = **17.54 л/сек**

ПОТРЕБНИ КОЛИЧИНИ ЗА ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ

Предвиден број на корисници N= 300
Водоснабдителна норма Qo= 15.00 л/ден/кор
Коефициент на нерамномерност K= 2.50
Време на водоснабдување T= 6 часа

Qмах/ден=N*Qo = 4,500.00 л/ден/кор
Qмах/ден=N*Qo*K = 11,250.00 л/час/кор
Qмах/час=N*Qo*K/T = 1,875.00 л/час
Qмах/час=N*Qo*K/T/3600 = 0.52 л/сек

ПОТРЕБНИ КОЛИЧИНИ ЗА ПРОТИВПОЖАРНА ВОДА:

15.00 л/сек

ПОТРЕБНИ КОЛИЧИНИ ЗА ПОЛЕВАЊЕ НА ЈАВНИ ПОВРШИНИ:

норматив: 30м^3/ден/ха (за 16х) 94.05 м^3/час

26.13 л/сек

ВКУПНО ПОТРЕБНИ КОЛИЧИНИ: **59.18 л/сек**

Се усвојува минимален пресек
од Ø80 до Ø150

3.3 Фекална и атмосферска канализација

ФЕКАЛНА КАНАЛИЗАЦИЈА

Количината на отпадни фекални води од дадениот опфат е 80% од Qср/ден и изнесува:

$$Q_{отп}=Q_{ср/ден}*0,80 = 621.60 \text{ м}^3/\text{ден}$$

Се усвојува минимален пресек од Ø250

АТМОСФЕРСКА КАНАЛИЗАЦИЈА

Интензитет на врнежи - qi = 110.00 л/сек/ха
коефициент на истекување - ψср = 0.50

$$Q_{атм} = P*qi*\psi_{ср} = 8,547.66 \text{ л/сек}$$

Се усвојува минимален пресек од Ø300

Водоснабдување

Во рамки на планскиот опфат, постои изведена водоводна мрежа. Со оглед на тоа што се планира систем за водоснабдување кој треба да ја опслужи целата површина на селото, техничкото решение за поврзување на планираниот изворник ќе биде третирано со соодветни проекти согласно закон со оглед на тоа што правното дејство на овој УПС е исклучиво во рамки на границите на планскиот опфат. Според Просторниот план на РСМ за водоснабдување, потребна е примена на мерки кои ќе овозможат квалитетно водоснабдување, но истовремено и заштита на водите преку оформување и одржување на заштитни зони околу изворникот кој ќе се користи за водоснабдување и дефинирање на режим на заштита во заштитените зони. Динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето за долгорочна експлоатација, без влошување на квалитетот и да се базира на извршени хидрогеолошки испитувања и експлоатациони истражни работи со кои ќе се дефинира режимот на хранење на бунарите и ќе се утврди нивната издашност и капацитет. При изработка на проектна документација за добивање на акт за градење согласно закон, задолжително да се обезбеди согласност за снабдување со подземни води (бунари) од страна на надлежна институција. Не се дозволува прекумерна експлоатација на подземните води поради што би дошло до пореметување на режимот на подземните води. Исто така, потребни се испитувања со кои ќе се утврди квалитетот на водата, односно дали физичко - хемиските и бактериолошките карактеристики на водата одговараат на законските прописи и норми. Противпожарната заштита на предметниот локалитет е предвидено да се реализира преку поставување на хидрантска водоводна мрежа во профилите на сообраќајниците со надворешни хидранти.

Количеството на вода за противпожарни потреби при едновремена работа на два противпожарни хидранти изнесува:

$$q_{пожар} = 2*5,0 = 10,0 \text{ л/сек}$$

Меродавниот притисок (за гаснење на пожар) на приклучниот хидрант се утврдува согласно Правилник за технички нормативи за хидрантска мрежа за гаснење пожар како величина не помала од 2,5 бари. Исто така, согласно истиот правилник, противпожарна мрежа треба да ги задоволи следните услови:

- Максималното растојание помеѓи два хидранти изнесува 80 метри;
- Најмалиот пречник во прстенестата противпожарна мрежа изнесува Ø100 мм;
- Најмалиот пречник на приклучната цевка на хидрантот изнесува Ø 80 мм.

Одведување на отпадни и атмосферски води

Во рамки на планскиот опфат на село Новаци постои делумно изведена фекална канализација и не е изведена атмосферска канализација. За прифаќање и одведување на отпадните води се предвидува изградба на фекална канализација, а за одведување на атмосферските води се предвидува изградба на систем на атмосферска канализација. Фекалната и атмосферската канализација се со траси во коридорите на сообраќајниците и ги следат подолжните падови на планираните улици и природниот пад на теренот. Техничкото решение за поврзување на канализационата мрежа надвор од планскиот опфат и позициите на пречистителните станици со сите технички карактеристики ќе бидат третирани со соодветни проекти согласно закон со оглед на тоа што правното дејство на овој УПС е исклучиво во рамки на границите на планскиот опфат. Сите испусти предвидено е да завршуваат во локалните водотеци. Можноста за поврзување на испустите кои излегуваат надвор од планскиот опфат во еден крак, останува да се преиспитува со соодветни проекти согласно закон, со оглед на тоа што тоа подрачје не е предмет на овој план и правното дејство на планот е исклучиво во рамки на границите на плански опфат. Крајниот реципиент на атмосферските и пречистените отпадни води е река Црна Река. Поврзувањето на корисниците со инфраструктурната канализациона мрежа за одведување на отпадните води се предвидува да се изведе преку приклучна шахта (армиранобетонска, со прописен капак на отворот), поставена на пресекот со осовината на примарниот одводен канал. Трасите на комуналната хидротехничка инфраструктура за планскиот опфат на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци, се планирани на земјиште за општа употреба. Во Планската документација, на графички прилог Инфраструктурен план се прикажани водоводната мрежа, атмосферската и фекалната канализација и соодветно се означени во легенда.

3.4 Електроенергетска инфраструктура и ПТТ инсталации

Електро-енергетска инфраструктура

Потребите за електрична моќност во планскиот опфат се дефинирани со користење на следните коефициенти:

- А - домување: 1kW/жител
- Б - комерцијални и деловни намени 193 kW/ha
- В - јавни дејности и институции: 193 kW/ha
- Г- рударство, енергетика, индустрија 193 kW/ha
- Д - зеленило, рекреација и меморијални простори: 15 kW/ha
- Е - инфраструктура: 15 kW/ha.

Намена на земјиште			коефициент		потреби за електрична моќност (kW)
А - домување	3885	жители	1	kW/xa	3885.00
Б - комерцијални и деловни намени	2.70	xa	193	kW/xa	521.25
В - јавни дејности и институции	1.87	xa	193	kW/xa	360.52
Г - рударство, енергетика, индустрија	14.03	xa	193	kW/xa	2706.90
Д - зеленило, рекреација и меморијални простори	5.74	xa	15	kW/xa	86.04
Е - инфраструктура	21.28	xa	15	kW/xa	319.15
				ВКУПНО	**7878.87**

Потребите за електрична моќност во рамки на планскиот опфат за плански период од 2021 до 2032 година изнесуваат 7878.87kW. Во рамки на планскиот опфат има едидентирано една трансформаторска станица која во графичкиот прилог Инфраструктурен план е прикажани со симбол кој ја означува нејзината позиција. Точна локација и дефинирањето на градежни парцели за постоечките и новите трафостаници за потребите на блоковите ќе се утврдат при разработка и спроведување на урбанистичкиот план за село. Согласно податоците од Еелектродистрибуција АД Скопје, во рамки на опфатот поминуваат траси на надземни водови и тоа: 400 kV и 10 kV далновод. Со овој УПС се предвидуваат заштитни коридори на надземните среднонапонски водови (10 kV далноводи) од вкупно 20м (по 10м од двете страни на оската на водот), и 20 од секоја страна на високонапонскиот далновод согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија. Сите детали за развојот на електро-енергетска мрежа во рамки на планскиот опфат ќе бидат дефинирани во соработка со стручни служби од надлежниот Кориснички енергетски центар.

Улично осветление

Според планскиот концепт на овој урбанистички план се предвидува изградба на нови сообраќајници па согласно со тоа ќе се третира и уличното осветлување. Уличната расвета ќе се реализира со поставување на нови расветни тела. Со изработка на проекти за осветлување на новопланираните сообраќајни површини, ќе се дефинира моќноста на новите светлосни тела.

Телекомуникациска инфраструктура

Според податоците добиени од Македонски Телеком АД - Скопје и Агенцијата за електронски комуникации во рамки на планскиот опфат нема изведена телекомуникациска мрежа и објекти. Со цел да се опслужат сите корисници во рамки на планскиот опфат планирана е нова електронска комуникациска мрежа. Телекомуникациските коридори за новата инфраструктура се планирани да се поставуваат во површините на тротоарите и истите да се надоврзат на постоечката мрежа. Развојот на телефонската мрежа се планира да се изведе претежно како кабловска водена во земјени ровови и делумно во телефонска канализација до собирно распределителни ормани со дефиниран манипулативен простор со димензии 1,0м х 0,5м. Бројот и местоположбата на овие инфраструктурни објекти ќе биде дефинирана согласно развојните потреби на мрежата, во коридорот на тротоарот или надвор од коридорот на тротоарот (во зависност од конкретната ситуација и услови на теренот), а во соработка со стручните служби на надлежната институција. Приклучокот на сите телефонски претплатнички места ќе биде во најблиската автоматска дигитална централа. Бројот на потребните линии ќе биде дефиниран во наредната фаза и истиот не е лимитирачки.

Гасоводна мрежа и објекти

Согласно податоците од ГА-МА АД Скопје и НЕР Скопје, во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци нема изведена и проектирана гасоводна мрежа и објекти. Доколку во планскиот период развојните програми на надлежните институции укажат на потреба од приклучување на село Новаци во системот за гасификација, поставувањето на трасите на гасоводите и гасоводните објекти ќе се решава со соодветни проекти согласно Закон.

Топловодна мрежа и објекти

Во развојните програми на надлежните институции и Општина Новаци, планирана е изградба на толоводен систем, прикажан во графичките прилози во планската документација.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

Општината Новаци е рурална Општина која се наоѓа на јужниот дел од РМ на географска широчина од 41 степен и 40 секунди и на географска должина од 21 степен, 27 минути и 40 секунди. Општина Новаци го зафаќа југоисточниот дел на Пелагониската рамнина, централниот дел на течението на Црна Река, битолскиот дел на Мариово и пограничниот дел со Република Грција на потегот на Ниџе планина. Средна надморска височина на општината изнесува од 580 метри. Општина Новаци на север граничи со општина Прилеп и општина Могила, на запад со општина Битола и на јужниот и источниот дел со Република Грција во должина на гранична линија од околу 60 км. Општинскиот центар се наоѓа на само 11 километри од Битола.

Територијата на Општината Новаци, зафаќа површина од 772 км^2. Во општината има 41 село: Арматуш, Балдовенци, Бач, Биљаник, Брник, Брод, Будимирци, Велесело, Врањевци, Гермијан, Гнеотино, Гнилеж, Горно Агларци, Градешница, Грумази, Груништа, Далбеговци, Добровени, Добромири, Долно Агларци, Долно Ореховo, Живојно, Зовиќ 1, Зовиќ 2, Ивени, Маково, Мегленци, Новаци, Ново Село, Орле, Паралово, Петалино, Полог, Рапеш, Рибарци, Скочивир, Сливица, Совиќ, Старавина, Суво Дол и Тепавци.

4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Во рамките на општината патната комуникација се изведува преку општински и регионални патишта. Жителите на општината со центарот на општината Новаци и Битола се поврзани со автобуски сообраќај.

Регионални патни правци се:

- Р509 - Битола-Новаци-Маково-Старавина во вкупна должина од 53 км;
- Р510 - врска М-5-Кременица-Бач-Скочивир-Старавина во вкупна должина од 55 км;
- Р120 - Тополчани-Добрушево-Новаци-Брод во вкупна должина од 40 км;
- Р531 - Брод-Гнеотино во должина од 11 км.

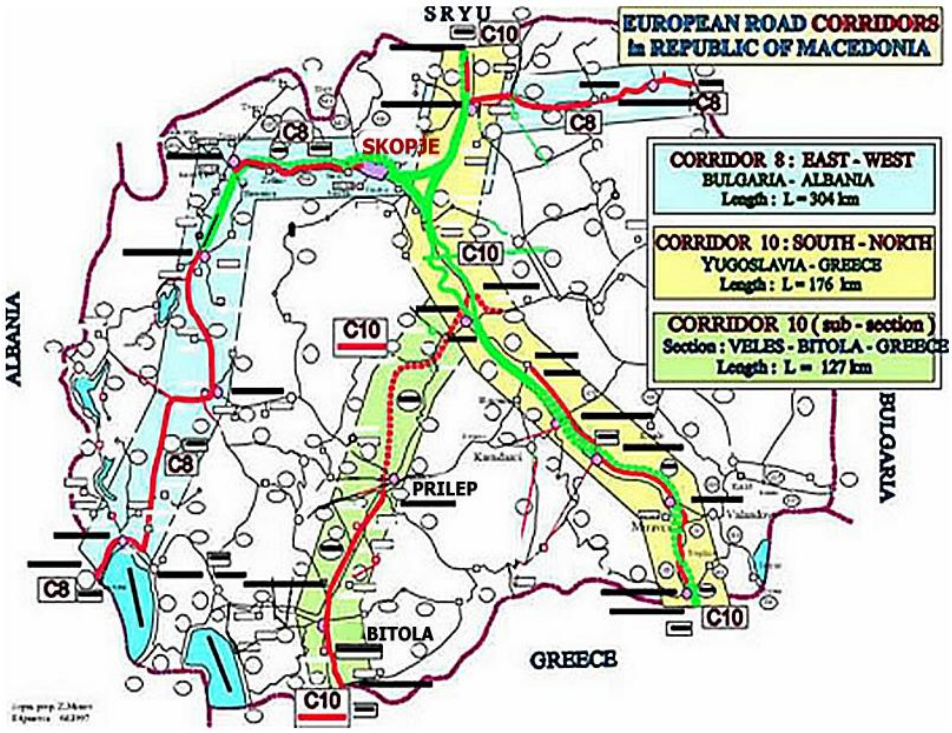

Мапа на патишта во Република Македонија

4.1.2 Рељефни услови, наклон и експозиција на теренот

Подрачјето на Пелагониско-Мариовскиот регион го градат геолошки комплекси различни по старост и петрографско-минеролошки карактеристики, така да се застапени генетски типови од предкамбријска до рецентна старост.

Административно гледано градот Битола е главен регионален центар за југозападниот регион на Република Македонија.

4.1.3 Геолошки карактеристики

Општината Новаци зафаќа површина од 773 км^2 во јужниот дел на Република Македонија и се наоѓа на надморска височина од 580 метри, на географска ширина од 41°2’40’’ и географска должина 21°27’40’’. Од најстаро потекло се предкамбријските стени: гнајсеви, микашисти, зелени шкрилци и мермери кои ги изградуваат централните делови на Селечка планина и планината Ниџе. Најниските делови на просторот на општината Новаци изградени се од седиментни стени. Најзастапени се алувијалните седименти кои се среќаваат на ободните делови на западната страна на Селечка планина каде се протега источниот дел од општина Новаци. Алувијалните почви се едни од најраспространетите почви во котлината, делувијалните почви се слични на алувијалните и се простираат надвор од малиорираното подрачје.

4.1.4 Сеизмолошки карактеристики на теренот

Сеизмичките појави-земјотресите се доминантни природни непогоди во Република Македонија, кои можат да имаат катастрофални последици врз човекот и природата. Присутни се низ вековите, над 10 сеизмички жаришта во земјата и нејзината околина. Земјотресите со умерени магнитуди (M<6,0) можат да предизвикаат сериозни разурнувања, бидејќи традиционално градените објекти, особено во руралните средини, не можат да ги издржат овие земјотреси без значителни оштетувања.

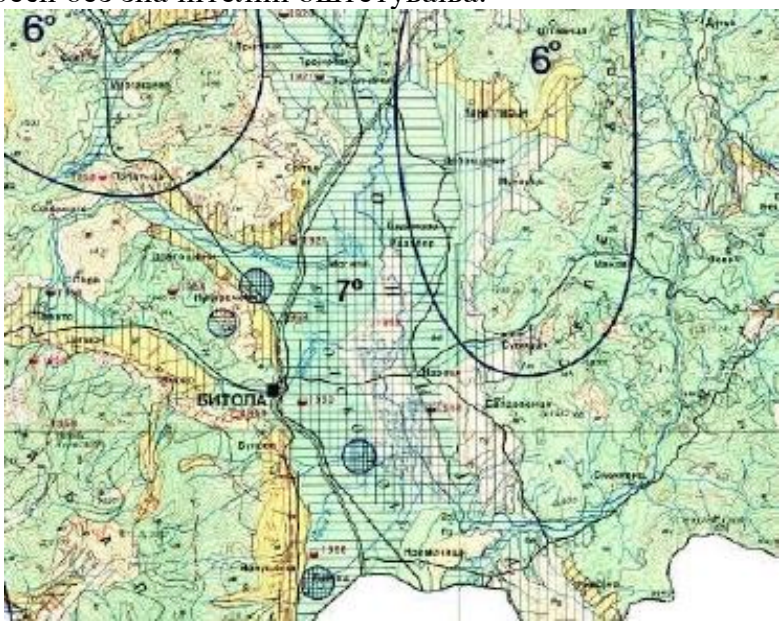

Сеизмолошки приказ за Битолскиот регион

Зависно од климатските и хидрометеролошките услови кои владеат во општината, се смета дека елементарните непогоди не се честа појава.

Земјотресите се елементарна непогода која не смее да се занемари. Според сеизмичките карти се смета дека на просторот на локалитетот се

можни потреси од 8^0 према МЦС, поради што сеизмиката треба да биде важен елемент при статичката пресметка на објектите.

4.1.5 Хидротехничка структура

Најголем водотек на територијата на општина Новаци е Црна Река, а исто така значајни од аспект на воден потенцијал се и реките Градешка и Бела Река.

Од водните потенцијали со кои располага општината Новаци би ја спомнале Црна Река на која е изградена водна акумулација за наводнување на близу 1000 ха обработливо земјиште.

Црна Река има вкупна должина од 207 км и претставува најголема десна притока на реката Вардар. Извира од изворот Црна Дупка на н.в. од 760 м.

Хидролошката состојба на Црна Река се следи на Мерната станицата Новаци од страна на Управата за хидрометеролошки работи на Република Македонија.

С. Новаци, Добромири и Рибарци се поврзани на водоводната мрежа од водоводот на град Битола.

Во селата Горно Агларци, Долно Агларци, Далбеговци, Гермијан, Бач, Живојно, Брод и Скочивир изградена е локална водоводна мрежа со резервоари со пумпи. Селата Старавина, Градежница, Будимерци и Зовиќ приклучени се на регионалниот водовод „Мариово". Селата Рапеш, Маково, Орле и Груништа имаат локални водоводи.

На територијата на Општина Новаци протекуваат природни реки и тоа:

- Црна Река,
- Градешка Река,
- Бела Река,

- Елешка,
- Коњарка,
- Сатока.

Од водни акумулаци би ги спомнале:

- Брана во населените места Новаци и Живојно,
- РЕК и
- десетина помали кои служат за напојување на стоката и за наводнување на земјоделските површини.

4.1.6 Климатски и микроклиматски услови на регионот

Просечната годишна температура се движи од 10,1 до 13,2°C, со максимални температури во летните месеци до 41,2°C и минимални температури во зимскиот период до - 29,4°C.

Според податоците од метеоролошката станица во Битола, доминантни ветрови во општината се од северен правец со зачестеност од 189‰ и просечна брзина од 2,2 м/сек. Просечно годишно се јавуваат 25 денови со магла. Климата во општина Новаци е благопријатна со многу сончеви периоди, со бујна вегетација и пријатни температури особено во пролетните и есенските месеци. Тоа значи дека има умерено-континентална со две специфичности:

а) континентална за температурните вредност и

б) за врнежите модифициран медитерански режим.

Планинските места во мариовски дел имаат планинска клима, додека по течението на река Црна и други пониски места има присутност на медитеранска клима. Просечна годишна температура 10,70°C, највисока +41,20.

Просечната годишна количина на врнежи се движи од 598 мм. Во текот на годината, врнежите најмногу се застапени во месец ноември. Во просек годишно има 34 до 36 дена со снежен покривач. Годишната просечна релативна влажност изнесува 37%, при што највисока е во зимските месеци со просек од 70%.

4.1.7 Население

Според Пописот од 2021 година во Општина Новаци живеат 2648 жители. Во однос на националната припадност, во општината доминираат Македонци со мнозинство, по нив следуваат Турците, потоа Албанците и други.

Најголема населба е с. Новаци.

Населението живее претежно во објекти од индивидуална градба.

4.1.8 Стопанство

Општина Новаци расплага со над 30.000 ха пасишта за ситен и крупен добиток. Во последниот период во подем е одгледувањето на крупен добиток

и токму во тој правец општина Новаци го гледа понатамошниот развој. Поради слабата економска моќ на населението и немањето на поволни кредити во овој сектор, потенцијалите во поглед на развој на земјоделието и сточарството не се доволно искористени. За обезбедување на поголеми приноси во овој сектор неопходно е решавање на проблемот со наводнување и одводнување на земјоделските површини.

Сточарството како стопанска гранка во општина Новаци е застапена преку работата на ЗИК Пелагонија и преку приватните сточари.

Сточниот фонд е мал, во однос на површината на земјиштето и има незначително влијание врз загадувањето на животната средина, во случајов почвата.

Несоодветното управување со цврстиот и течен отпад од сточарските и живинарските фарми, претставува ризик од загадување на почвата и подземните води.

Иако не во голем број, загадувачи на животна средина преставуваат и конфискатите и мршите од умрените животни. Моментално, не постојат податоци за бројот на угинати говеда и живина на територијата на општина Новаци.

4.1.9 Природни ресурси

Општина Новаци, поседува атрактивни низински и шумски предели богати со разновидна фауна и флора. Релативно големата висинска разлика меѓу Пелагониската рамнина и планинскиот дел, условува овие подрачја меѓусебно да се разликуваат по своите биографски карактеристики. Во Пелагониската рамнина преовладуваат земјоделските култури, житарици, зеленчуци и сл. Покрај коритото на Црна Река и другите водотеци се забележуваат површини под ливади обраснати со грмушки, врби и тополи. Вегетацијата на шумите и пасиштата е карактеристична за повисоките делови (врвот Кајмакчалан) и се одликува со повеќе растителни асоцијации. Вкупната површина под шуми на територија на општина Новаци изнесува 18.090,78 ха.

Економските сектори кои можат негативно да влијаат врз природата и биодиверзитетот се: земјоделството и шумарството; лов и риболов; транспортот (фрагментација на живеалиштата); енергетиката (изградба на хидро-енергетски акумулации и производството на енергијата); индустријата и рударството (т.н. „жешки точки”, напуштени рудници и нивни депонии);

туризмот (викенд населби со слаба комунална инфраструктура); градежништвото (диви градби) и др.

Од растителниот свет во ридско планинскиот дел најзастапени се шумите и пасиштата што претсртавуваат добра основа за развој на дрвната индустрија и сточарството.

Најзастапени се дабот, борот, буката и смреката, лековити растенија: боровинка, глог, коприва, печурки: вргањ, лисичарка, смрчак.

Рамничарскиот дел кој зафаќа поголем дел од територијата на општината Новаци претставува како и поволната клима и плодната почва претставуваат добра основа за развој на земјоделството.

На плодното земјиште најзастапени се житните култури како: пченицата, јачменот, а во помал обем градинарските култури пиперки, домати и др.

Во централниот дел на Општината се наоѓа најголемиот басен за јаглен-Суводол, потоа трите централи на РЕК „Битола" во моментот постојат наоѓалишта за експлатација на минерална вода и гасови, наоѓалишта за екплоатација на песок чакал, кварц и други неметали.

4.1.10 Културно и историско наследство

Историските документи зборуваат дека Општината Новаци е со повеќевековно опстојување. Според пишаните извори повеќе од пет и пол века (1467 година), населбите во Пелагониската рамнина, каде што се наоѓа Новаци, биле населени со македонско население.

Во Општина Новаци има повеќе верски објекти и тоа: 51 црква, 14 манастири, 2 параклиса, како и бројни споменици од илинденскиот период, споменици од Првата и Втората светска војна.

Во овој крај се наоѓа природниот споменик, Пешта, кој зборува за животот во Мариово за време на Римското царство. Во селото Паралово се наоѓа спомеикот за познатиот учител, револуционер и војвода, Ѓорѓи Сугарев, а на врвот на Кајмакчалан се наоѓа спомен Костурницата на паднатите српски војници.

Мариовскиот крај, не само што е познат по своите природни убавини, туку е познат и по својот богат фолклор.

Според народните преданија населението кое живее во овој регион е познато по бистриот ум и итрината. Затоа, кога ќе се спомне Мариово, секогаш се има на ум и ликот на Итар Пејо, кој со своите итроштини е надалеку познат во Македонската литература. Романот Калеш Анѓа, на писателот Стале Попов, е еден од начитаните во македонската литература. Песната испеана пак, за Калеш Анѓа е синоним за македонската пена и е од најубавите елегии од фолклорот на Балканските народи.

На подрачјето на КО Новаци има евидентирани недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

- Археолошки локалитет Абрасимовец, Новаци, предисториски, доцно антички и среден век;

- Археолошки локалитет Тумба-Селски гробишта, Новаци, бронзено време;
- Црква Св. Атанасие, Новаци, 19 век.

4.2. Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината.

Воздух

Загадувањето на амбиентниот воздух потекнува од емисијата на загадувачки супстанции при индустриското производство, од согорувањето на горивата, затоплувањето на индивидуални домови и административни објекти и од сообраќајот.

За анализа и оценка на загаденоста на воздухот, а со тоа и на квалитетот на животната средина, неопходни се статистички податоци на емисиите од поедините изводи и статистички измерени податоци за концентрацијата на поедините загадувачи во воздухот на одредени карактеристични локации. Недостаток на сигурни и усогласени податоци за индустриските капацитети, за потрошувачка на горива, емисијата и концентрацијата на загадувачки супстанции во воздухот, не овозможува сеопфатен преглед и оценка на состојбата. Со податоците со кои се располага може да се даде само приближна квантитативна оценка.

Во групата на стационарни извори спаѓаат индустриските објекти и ложишта за трансформација на фосилните горива во индустријата, домаќинствата и топлификациските и административните објекти.

Кумулативната емисија на загадувачки материи од домашни ложишта во пелагонискиот регион е прикажана во следната табела:

	Загадувачка супстанција (т/годишно)			
Домашни ложишта	SO_2	CO	NOx	TSP
	3,844	12,344	126	357

извор: Катастар на загадувачи

Емисиите на загадувачки материи од стационарните извори во РЕК Битола е даден во табелата:

Загадувачки материи	SO_2 (кг/час)		NOx (кг/час)		CO (кг/час)		прашина (кг/час)	
	мин.	макс.	мин.	макс.	мин.	макс.	мин.	макс.
	2.674,07	9.342,37	288,16	1.283,54	7,14	69,29	318,68	1.251,65

извор: Пополнети рабони листови ,Општина Новаци

Врз основа на извршените анализи, констатирано е дека воздухот во општина Новаци најмногу се загадува со емисија на чад и SO_2 од РЕК Битола. Индивидуалното загревање на домовите и установите (стационарни извори на загадување) кои како гориво најчесто употребуваат дрва и јаглен, како и сообраќајот (мобилни извори), во помала мерка допринесуваат за загадување на воздухот.

Што се однесува до потрошувачката на горива, проценето е дека за загревање на индивидуални ложишта, повеќе од 60% од домаќинствата користат дрва, 20% користат јаглен како гориво за греење на домовите, а останатите користат екстра лесно масло или се греат на струја.

Нивото на емисиите во воздухот, од мобилните извори не зависи само од степенот на активност, туку постои и директна поврзаност со квалитетот на горивата што се користат, како и старосната структура на возниот парк.

Параметар	Согорување на бензин (т/год)	Согорување на дизел (т/год)	Вкупно (т/год)
SO_2	0.36	0.62	0.98
NOx	3.40	1.67	5.08
CO	16.37	1.80	18.17
CO_2	1160.50	482.78	1643.28

Во табелата се прикажани вредности за емисии во воздухот, од мобилни извори на загадување во Новаци, пресметани според СНАП анализата при прикажана вкупна годишна потрошувачка на гориво во однос 30% дизел и 70% бензин.

Анализата покажува дека во загадувањето со SO_2 и VOC уделот на бензин моторите е значително помал, во споредба со моторите на дизел. Бензиските мотори пак, најмногу го загадуваат воздухот со јаглерод моноксид и олово. Користењето на ЛПГ, како погонско гориво во сообраќајот има најмало влијание врз емисијата на загадувачки супстанции во воздухот, што упатува на констатација дека овој енергенс е еколошки најповолен, во однос на квалитетот на воздухот.

Фугитивните емисии се дефинирани како емисии кои се исшуштаат во атмосферата, од извори во кои не спаѓаат димните оџаци, процесните отвори или вентилациони излези и други отвори од кои има т.н. насочена или контролирана емисија на загадувачки супстанции во воздухот. Извори на фугитивни емисии можат да бидат надворешни или внатрешни погонски активности (при транспорт, манипулација, утовар, истовар и слично, отворени складишни простори, бензиски станици и сл.). Фугитивните емисии можат да бидат предизвикани и од истекувања на загадувачки супстанции во цврста, течна и гасна состојба, испарувања од одделни делови на опрема (вентилациони пумпи, фланши и сл.). Како и да е, фугитивните емисии можат да предизвикуваат помало или поголемо нарушување на квалитетот на амбиентниот воздух.

Најзначаен извор на фугитивна емисија на територијата на општина Новаци претставуваат површинскиот коп на јаглен „Суводол” и депонијата за пепел на РЕК Битола.

Во рамките на националната мрежа, квалитетот на амбиентниот воздух во општина Новаци, се следи преку мониторинг станиците поставени на територијата на општина Битола. При тоа, за општина Новаци релевантни се податоците добиени од две мониторинг станици, една на УХМР и една мониторинг станица на МЖСПП (Битола 1).

Вода

Идентификацијата на состојбата со водите во општина Новаци е насочена кон сознанија за водните ресурси со кои располага општината и нивното одржливо користење, водоснабдувањето на населението и обезбедувањето на чиста вода за пиење и наводнување на посевите, снабдување со вода на стопанските и индустриските објекти и одведување и третирање на отпадните комунални води, атмосферските и отпадните води од индустриските и другите стопански субјекти кои постојат во рамките на општината.

Најголем водотек на територијата на општина Новаци е Црна Река, а исто так значајни од аспект на воден потенцијал се и реките Градешка и Бела Река. Црна Река има вкупна должина од 207 км и претставува најголема десна притока на реката Вардар. Извира од изворот Црна Дупка на н.в. од 760 м. Хидролошката состојба на Црна Река се следи на Мерната станица Новаци од страна на Управата за хидрометереолошки работи на Република Македонија. Потенцијалите на Црна Река и нејзините притоки за наводнување на обработливото земјиште не се целосно искористени. Имено, територијата на општина Новаци не е опфатена со систем за наводнување на обработливите површини.

На територијата на општина Новаци квалитетот на површинските води се следи на две мерни места на Црна Река. Од страна на Управата за Хидрометереолошки работи преку RIMSYS (River Monitoring System)

програмата за квалитетот на Црна Река се следи на мерно место во близина на Скочивир, а ЗЗЗ Битола врши месечни анализи на Црна Река во близина на с. Новаци.

Општина Новаци не располага со официјални податоци за квалитетот на подземните води. Состојбите со загаденоста на подземните води не се следат континуирано и организирано, така што испитувањата се однесуваат парцијално-инцидентно. Генерално, постои закана од нарушување на квалитетот на подземните води преку испуштање на ефлуенти од домаќинствата, индустријата, земјоделието и дивите депонии.

Населението во општина Новаци се снабдува со вода за пиење преку градскиот водоснабдителен систем на Битола, како и регионален и локални водоснабдителни системи. Должината на регионалниот систем за водоснабдување е 30 км, а вкупната должина на локалните системи за водоснабдување 70 км. Со системи за водоснабдување се покриени над 60% од вкупниот број на домаќинства во општината. Вода од градскиот водоснабдителен систем на Битола користат селата Новаци, Гермијан, Добромири, Рибарци и Гнеотино. Вода за пиење од локални водоснабдителни системи користат населените места Бач, Брод, Доброводени, Живојно, Скочивир, Арматуш, Горно Агларци, Делбеговци, Долно Агларци, Долно Орехово, Будимирци, Градешница, Зовиќ, Маково, Орле, Рапеш и Старавина. Со вода од јавни чешми се снабдуваат местата Грумази, Магленци и Тепавци.

Податокот за 40% загуби на вода во водоснабдителниот систем не отстапува од просекот на загубите во другите водоснабдителни системи, но секако треба да се превземат мерки и активности во поглед на подобрување на состојбата. Квалитетот на водата за пиење се следи од страна на ЗЗЗ Битола. Водоснабдувањето на индустриските објекти во општината е од подземните води и акумулации. Рек Битола вкупните дневни просечни потреби на вода за инсталацијата се обезбедуваат од подземни води (0,012 $м^3$/сек) и (10.083.879 $м^3$/год.) од акумулацијата Стрежево.

Во с. Новаци има систем за прифаќање и одведување на комуналните отпадни води. Во другите населени места во општина Новаци комуналните отпадни води се испуштаат во септички јами. На тој начин се врши директно загадување на подземните и површинските води. Во општина Новаци најголем индустриски објект и голем потрошувач на вода е РЕК. Водата од технолошкиот процес се сепарира и се третира со неутрализација или одмастување. Водата која се користи во ладилните кули не се третира бидејќи можните загадувачки материи се во граница на максимално дозволените концентрации. Третираните технолошки отпадни води и водите од ладилните кули се собираат во ретенционен базен и се користат за навлажнување на пепелта генерирана во процесот на согорување, при нејзин транспорт и депонирање.

Покрај постоење на систем за третирање на отпадните води во РЕК Битола, чести се поплаките од локалното население за испуштање на замастени отпадни води во отворен канал. За надминување на овој проблем,

потребна е редовна контрола за квалитет на индустриските отпадни води, согласно интегрираната дозвола.

Отпад

Важен сегмент за одржлив развој на општина Новаци е и управувањето со цврстиот отпад. Проблемите кои ги создава цврстиот отпад во општината сеуште не се адекватно и современо решени. Актуелните состојби покажуваат дека отпадот се расфрла на површини во општината кои не се соодветни за депонирање на отпад, најчесто покрај патиштата и водотеците. Тоа врши негативно влијание врз животната средина и го намалува квалитетот на живеење во регионот.

Просечното годишно производство на отпад на национално ниво е во опсегот од 140 кг на жител во руралните средини до 240 кг по жител во урбаните средини. Општина Новаци, опфаќа површина од 772 км^2. Организирано собирање и транспорт на цврстиот отпад има единствено за с. Новаци. Задолжено за собирање и одложување на цврстиот комунален отпад е КП Комунална Хигиена-Новаци. Отпадот се собира во неусогласени садови за отпад и со трактор се транспортира до локалната времена депонија во месноста Маврово во близина на с. Новаци. Проблеми при собирањето на отпадот предизвикуваат домаќинства кои не поседуваат канти, како и собирањето на отпадот на одделни локалитети што се карактеризираат со субстандардни услови на живеење или неадекватни сообраќајни инфраструктурни услови.

Локацијата на општинската депонија се наоѓа на оддалеченост околу 500 м јужно од Новаци, во месноста викана „Маврово". До депонијата води пристапен тампониран пат, поврзан со регионалниот пат Битола-Новаци-Маково. Депонијата зафаќа површина од околу 5000 м^2, а се користи за одлагање на отпад од 2007 година. На депонијата не се врши евиденција и количините на отпадот кој се депонира. Локацијата на депонијата е уредена и оградена, но постапувањето со отпадот не ги задоволува барањата на санитарна депонија, поради што таа создава значајни проблеми од аспект на загадување на животната средина, кои главно се резултат на создавањето на исцедокот кој ги загадува подземните води и околното земјиште.

Растителен и животински свет

Подрачјето на Битолско поради релативно поволните услови се одликува со големо богатство во шумскиот фонд. На планинскиот врв Кајмакчалан на Нице Планина и врвот Пелистер со Баба Планина, како и делови од Бигла планина се одликуваат со најквалитетните и најголемите шумски комплекси. Реонот на Кајмакчалан зафаќа површина од 14.800 ха со резерват на квалитетни шуми (црн бор, бор, ела, буки и др.). Најзастапени видови на дрва се белиот бор, црниот бор, моликата, буката, дабот, елата и јасиката. Реонот на Баба Планина со врвот Пелистер, со исклучок на регионот на Националниот парк „Пелистер" (прв национален парк во Р.

Македонија, прогласен во 1948 година) зафаќа површина од 10.400 ха (од кои борот - молика е автохтон ендемичен петоиглен бор Pinus peuce откриен од австрискиот ботаничар August Grisebach 1839. По источните падини на Баба Планина има исклучително нискостеблести шуми и тоа даб 8.180 ха, бука 2.067 ха и други видови шуми 840 ха или вкупно 11.087 ха. Специфично ботаничко значење има вегетацијата на Пелистер со 88 видови дрвенести растенија, класифицирани во 23 фамилии. Планинската вегетација на Пелистер се расчленува на: 19 заедници, 11 сојузи, и 7 редови.

Од дива фауна на Пелистер се затапени 62 видиви на животни, меѓу кои се издвојуваат еленот, срната, дивокозата, дивата свиња, мечката, рисот, зајакот, волкот, еребицата и камењарката. Значајни видови на риби се Salmo trutta peristericus и пелагониска поточна пастрмка Salmo truta pelagonicus.

Негативното влијание може да биде директно и индиректно. Од директните, најзначајните негативни ефекти за стабилноста на екосистемите и деградацијата на биодиверзитетот вклучуваат, губење, модификација и фрагментација на живеалиштата и прекумерното искористување на биолошките ресурси (лов, риболов, тргување со лековити и ароматични растенија, полжави, желки, печурки, и др.).

Негативното влијание на економските сектори во општина Новаци врз природата и биодиверзитетот е незначително, земајќи го во предвид и обемот на активности на самите сектори.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на РМ на просторот предложен за изработка на УПС Новаци, Општина Новаци, нема регистритано ниту евидентирано природно наследство.

Бучава

Проблемот на бучава на подрачјето на општина Новаци досега не е анализиран и истражуван. Во овој регион изворите на создавање на бучава не се од таков вид да овој проблем во животната средина претставува значителна закана за здравјето на луѓето.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај;
- Производни и деловни процеси;
- Бучава од ентериерно потекло (стамбени згради, трговско деловни центри и сл).

Со цел следење на состојбата со бучавата во општината, потребно е воведување на континуирано мерење (мониторинг).

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со животната средина во општина Новаци и предметниот опфат, беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со животната средина каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и создавањето на стаклени гасови (климатски промени).

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратегиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС.

На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	**Проблем**	**Релевантно опфтен проблем**
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од постоење на интензивна емисија од употреба на дрва како агенс за затоплување, зголемен сообраќај Не користење на обновливи извори на енергија	x
Вода	Нарушен квалитет на подземните води од постоење на септички јами Недоволно планирање на промените во намената на земјиштето	x x
Отпад	Постоење на диви депонии	x
Почва	Нарушен квалитет на почвата како резултат за исталожување на аероседименти Деградација на почвите	x x
Предел	Деградирани предели	x

Население	Појава на миграција Невработеност	x x
Климатски фактори	Користење на огревно дрво за затоплување	x
	Не користење на обновливи извори на енергија	x

Сегашните проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

При реализација на Планскиот документ за Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци се разгледува опцијата без да се спроведе планска активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај доколку овој план не се спроведе, се очекуваат следниве последици:

- Појава на некомпатибилни дејности;
- Земјиштето и понатаму ќе остане земјиште со помала економска вредност;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Интензивно загадување со отпадни материи (цврст, комунален и други видови отпад) и постоење на диви депонии;
- Интензивно загадување на подземните води и почвата;
- Намалени приходи во општинскиот буџет;
- Отсуство на финансиски инвестирања што би се довело до слаб економски развој на стопанството;
- Пораст на миграција;
- Намален животен стандард;
- Нереализацијата на планскиот опфат ќе се испушти можноста за економски-одржлив развој.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат и општината.

Од особено значење за изготвување на Стратегиската оцена, а воедно и стандардна постапка е да се изанализира варијантата, односно опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала во првобитната состојба. Во тој случај се очекува дека фактичката состојба на теренот воопшто нема да се промени и економската пасивност ќе продолжи.

Овие аспекти се земаат со цел да се изнајде најповолното решение кое ќе придонесе за заштитата на животната средина и здравјето на човекот. За овој плански опфат не се разгледувани алтернативни решенија за друга намена.

Во случај на нереализирање на планскиот опфат се очекува да:

- Социјално-економскиот статус на населението ќе иницира поголема стагнација;
- Продолжување на трендот миграција;
- Невработеноста нема да се намали;
- Намалување на вредноста на земјиштето;
- Узурпација на просторот со дивоградби и други неплански и некомпатибилни содржини;
- Непланско и неорганизирано уредување на просторот со што негативно ќе се одрази врз медиумите во животната средина;
- Искористување на слободни земјоделски површини.

Во случај на реализирање на планскиот опфат се очекуваат неколку позитивни аспекти:

- Поволна географска положба;
- Добри микроклиматски услови;
- Одлична диспозиција во однос на сообраќајната поврзаност;
- Обезбедување на нови вработувања;
- Зајакнување на можностите за одржлив економски и социјален развој на регионот;
- Запирање на економската миграција;
- Развој на локалната самоуправа преку плаќање на даноци, комуналии и други давачки;
- Зголемување на вредноста на земјиштето.

Со предвидените содржини ќе овозможи остварување на функции со директни или индиректни економски ефекти. Согласно определбите на Просторниот план на Р. Македонија, идниот развој и разместеноста на намените во планскиот опфат на просторот за кој се наменети Условите за планирање, треба да базира на примена на принципите и стандардите за заштита на животната средина, особено нивна превентивна примена и спречување на евентуалните влијанија врз животната и работна средина.

Со реализација на овој план се овозможува локацијата да прерасне како единствена просторна и функционална целина која ќе даде голем допринос за развојот на локалната и национална економија, истовремено имајќи го за цел анимирањето на интересот на разни инвеститори за реализација на предложената програма за развој како ориентација во актуелните економски тенденции на државата.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Појавите кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци, може да се анализираат од негативен и позитивен аспект. Извештајот за Стратегиска оцена ги зема во предвид влијанијата врз сите медиуми на животната средина, биолошката разновидност, природата, пределот, културното наследство, луѓето како и влијанијата врз социо-економските можности во општина Новаци.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните негативни влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оцена на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оценка на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оценка на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кој вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Реализацијата на предвидените содржини од планскиот опфат не само што ќе ја запре економската миграцијата на локалното население туку и ќе претставува позитивен стимул за демографскиот развој. Исто така, ќе има позитивни влијанија на долгорочна основа и на зголемување на наталитетот, како уште еден позитивен елемент на демографскиот развој. Ова од причина што инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето.

Влијание врз човековото здравје

Заради намената на објектите не се очекува истите да предизвикаат негативни влијанија врз здравјето на локалното население. Во однос на влијанието врз човековото здравје не се очекуваат влијанија имајќи ја, пред се во предвид намената. Можни влијанија би имало при евентуална нова изградба во опфатот, но тоа ќе биде само во период на изградбата за што ќе се предвидат посебни мерки во понатамошните документи за влијание врз животната средина.

Со имплементацијата на планот може да се предизвикаат незначителни влијанија врз здравјето на луѓето (бучава и вибрации).

Емисијата на прашина и издувни гасови од моторните возила може да се покачат поради евентуално изведување на градежни активности.

Обезбедувањето на парковско и заштитно зеленило и останато хортиклултурно уредување на просторот ќе биде во функција на подобрување на здравјето на луѓето.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина од различни аспекти на медиумите на животната средина што е и законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци ќе има позитивно влијание врз социо-економските развој на општината, отварање на нови работни места, зголемување на стапката на економски раст, стимулирање на развојот на останатите дејности, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата, начинот на живеење и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и уреденост на просторот, подобрување на начинот на живеење.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со Урбанистички план за село Новаци не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух.

Одредени краткорочни влијанија врз квалитетот на воздухот се очекуваат и во време на градбата-изведбата на земјени и градежни работи за нови објекти и нови инфраструктури, при што се очекува појава на прашина, како фугитивна емисија на најситни честички на прашина и песок. Треба да се напомене дека во рамките на планскиот опфат се очекува зголемена фреквенција на возила, но не се очекува дека тоа ќе биде дополнително нарушување на квалитетот на амбиенталниот воздух.

Евентуалните влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух ќе бидат детално анализирани при изработката на студиите за оценка за

влијанието врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз климатски промени

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот во поширокиот регион или климатски промени.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во фаза на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремување на планскиот опфат и изградба на инфраструктурната мрежа може да се очекува зголемена бучава. Како извори на бучава ќе се јави градежната механизација при евентуална изведба на некој инфраструктурен проект или градба.

На опфатот во оваа фаза не се предвидени содржини кои би можеле да бидат извори на штетна бучава.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат мерките дефинирани согласно Стратегиската оцена на влијанијата врз животната средина од секоја посебна активност ќе се намалат очекуваните ефекти од зголемена бучава и ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание од вибрации

При изведба на градежни активности може да се очекуваат вибрации, но тоа ќе бидат со со ограничен интензитет и времетраење.

Влијание врз квалитетот на водите

При изведба на градежни активности можно е да дојде до ерозија на теренот поради работата на градежната механизација при изградбата на пристапните патишта, инфраструктурата како и при отстранување на вегетацијата. При работењето на градежната механизација може да дојде до истекување на масла и нафта која што може да доведе до загадување на површинските и подземните води.

Нарушувањето на квалитетот на водите може да биде резултат и од неправилно управување со отпад.

Поцелосна анализа од сите аспекти на влијанијата од врз квалитетот на површинските и подземните води ќе бидат предмет на посебни Студии или Елаборати согласно Законот.

Влијание врз почвата

Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветна имплементација на проектот, генерираниот отпад, издувните гасови од превозните средства и сл.

Значајни влијанија врз почвата не се очекуваат, бидејќи во Планот за изградба се предвидени мерки и решенија за комуналната инфраструктурна мрежа, управување со отпадните води и отпадот кој ќе се генерира во комплексот. Влијанија врз почвата исто така, се очекуваат при активностите околу расчистување на теренот со вегетација.

Евентуални влијанија врз почвата може да се очекуваат во случај на несоодветно управување и ракување со отпадните масла и отпадните води. Во планската документација се предвидени активности за правилно управување со отпадните води.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на почвата ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз пределот

Имплементацијата на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци не се очекуваат негативни влијанија врз пределот.

Имплементацијата на планот ќе има позитивно влијание на пределот, пред се, од причина што делува како една осмислена урбана целина во која покрај објектите треба да се предвидат и зелени површини со хортикултурно уредување и други за таа цел и функција плански содржини.

Влијание врз културното наследство

Културното наследство на регионот е симбиоза на непроценливи материјални и духовни вредности во една урбанистичко-архитектонска целина сочинувајќи нераскинливо единство на традиционални и уметнички вредности и книжевни, документациони фондови, почнувајќи од праисторијата до денес.

Доколку при реализација на земјаните активности на терен се наиде на археолошко наоѓалиште, треба да се постапи согласно одредбите од член 65 од Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 3/25 и 160/25).

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на

животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина. Заштитата на природата ја опфаќа заштитата на биолошката и пределската разновидност и заштитата на природното наследство.

Може да се констатира дека на просторот предложен за изработка на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци, нема евидентирано природно наследство.

Влијание врз материјалните добра

Имплементацијата на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци, ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето и ќе стане простор за урбан развој.

Влијание по однос на генерирање на отпад

Кога се работи за проблемот на загадување на животната средина неизбежен е податокот дека цврстиот комунален отпад претставува директен загадувач на животната средина и затоа треба да му се даде едно од приоритетните места за негово решавање. Со правилен пристап и изнаоѓање на соодветни технички решенија за собирање, изнесување и третирање на цврстиот комунален отпад ќе се подобрат општите услови за живеење, истовремено директно ќе влијае на заштитата на животната средина.

Еколошките проблеми кои се наметнати од несоодветното третирање на отпадот се од висок ризик бидејќи влијаат врз самото население посебно врз младата популација, нивното здравје, животната средина и општиот прогрес.

Се препорачува сите овие активности да бидат опфатени со изработката на студиите или елаборатите согласно Законот.

При реализација на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци, за очекување е генерерирање на градежен и земјен отпад. Со планскиот документ предвидено е отпадот при градбата на новите објекти и инфраструктура соодветно да се собира и превзема, а дел од него да се искористи во тампонирање на пристапните делови и покривање на ископите.

Примарната селекција на отпадот треба да се предвиди како континуирана активност во функција на планот.

Се препорачува сите овие активности да бидат опфатени со изработката на Студиите или Елаборатите согласно Законот.

Влијание од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на овој плански опфат е појава на пожар, елементарни непогоди и други хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, а ширината на пристапот не смее да биде помала од пропишаниот со што ќе се овозможува лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со Студиите или Елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на секоја пооделно од инвестициите.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Заштитата и унапредувањето на животната средина е темелна вредност на Уставот на Република Македонија (член 8) и е регулирана со Законот за животна средина, како и останатите закони и подзаконски акти кои се наведени во овој Извештај. Овој Извештај, кој се базира на релевантните податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторски студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет, предвидува и мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската документација, а кои е потребно да се испочитуваат во текот на подготовката на планската документација.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот;
- Озеленување на дворните површини;
- Зачувување на амбиенталните, естетските и рекреативните потенцијали на просторот;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Соодветен третман на отпадните води;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на озеленувањето да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците и објектите за да го спречат негативното влијание на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната и животната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандард ии нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор***

Имплементацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на демографскиот развој и затоа не се предвидуваат мерки за заштита.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје***

Интегралната реализација на предложените мерки во сите фази на инвестициониот циклус е во насока на намалување на можните негативни влијанија врз животната средина кои може на директен или индиректен начин да се рефлектираат врз здравјето на луѓето. Цврстиот отпад што би се јавил во рамките на планираниот опфат е потенцијална опасност. Затоа се предлага (интегрирано управување), организирано собирање и транспортирање до местото наменето за отпад. Канализационата отпадна вода и отпадните води потребно е да се третираат пред испуштање во реципиент.

Доследното спроведување на планските решенија, ќе доведе до директна заштита на човековото здравје. Примената на сите мерки ќе овозможи елиминирање на евентуалните негативни влијанија врз животната средина кои може да се рефлектираат на директен или индиректен начин врз здравјето на човекот.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба***

Реализацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на социо-економската состојба на населението преку отварање на нови работни места, ќе го подобри квалитетот на живеењето и ќе го зголеми стандардот на населението. Со планираните намени ќе се зголеми економскиот раст и ќе се намали бројот на невработени во регионот.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух***

Воздухот е еден од основните елементи за чиста и здрава животна средина и неопходно е при проектирање и реализација на сите објекти да се применат и имплементираат современи технологии и најдобри достапни техники кои го заштитуваат воздухот од загадување.

При проектирање и реализација на планот потребно е да се применат современи технологии кои го заштитуваат воздухот од загадување. Објектите од аспект на еколошка заштита не смеат да ја нарушат постојната еколошка рамнотежа и истите е потребно да бидат изведени согласно сите стандарди и нормативи од ваков вид.

Во сегашната состојба како загадувачи на воздухот се јавуваат издувните гасови од возилата. Се претпоставува дека загадувањето што ќе биде предизвикано од начинот на греењето на објектите, нема да претставува загрижувачка опасност по загадувањето на животната средина.

За намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух од имплементацијата УПС се предлагаат следните мерки:

- На самите локации да се предвиди формирање на појаси со заштитно зеленило, ниско и средно, со долг вегетациски период се со цел

нивно функционално развивање како и додатно намалување на аерозагадувањето;
- При планирањето и изградбата на новите објекти приоритет да се дава на најдобро достапните техники и инсталации;
- Избегнување на користењето на фосилните горива како енергетски ресурс;
- Користење на електрична енергија како енергенс за затоплување при што нема да има никакви загадувачки емисии;
- Мониторинг на емисии на загадувачки материи во воздухот;
- За подобрување на квалитетот на воздухот на самиот опфат, на сите слободни површини да се предвидат зелени површини.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз климатските промени***

Во доменот на заштитата на животната средина основна цел е преку соодветни плански поставки да се обезбедат услови за непречен развој со истовремено чување на квалитетот на средината за живот и работа.

За остварување на наведената цел, поставките и потребите од заштита на средината се вградуваат во сите домени на урбанистичкото планирање преку проверка и изготвување на современи стандарди и нормативи.

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Затоа не се препорачуваат мерки.

- Мерки за заштита од бучава

Во овој регион, изворите на создавање на бучава не се од таков вид да овој проблем во животната средина претставува значителна закана за здравјето на луѓето, односно и покрај недоволната опфатеност со мониторинг на бучава, се смета дека бучавата не ги надминува дозволените стандарди.

На самиот опфат не се предвидени содржини кои би можеле да бидат извори на штетна бучава.

Прашањето за намалување на проблемите со бучава треба да се решава со обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на хортиклултурни насади во опфатот. Во функција на заштита од бучава да се предвиди зелен заштитен појас покрај сообраќајниците.

- Мерки за намалување на влијанијата од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика значителни вибрации поради што нема да се воведат некои посебни мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

За намалување на влијанијата врз почвата се предлагаат следните елементи:

- Пред започнувањето на секој градежен зафат на планскиот опфат инвеститорот да го организира собирањето на градежниот отпад, негово депонирање или искористување во инвестиционите активности;
- Интегрално управување со комуналниот отпад и негова селекција;
- Поставување контејнери спрема видот на отпадот на соодветни бетонски површини;
- Селектирано и организирано депонирање на комуналниот отпад со контролиран транспортен систем во депонија;
- Со плановите за хортикултура да се утврдат исклучиво декоративни насади за да не се очекува значајно загадување на почвата.

Со доследно спроведување на законските обврски ќе се спречи било какво загадување на почвата во самиот опфат и надвор од него.

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Во планирањето на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина. Заштитата на природата ја опфаќа и заштитата на биолошката разновидност.

Што се однесува до изработката на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци евентуалните влијанија ќе се намалат со формирање на заштитни зелени зони со висока вегетација и хортикултурното уредување на просторот. Заради обезбедување на здрава животна средина ќе бидат организирани објекти согласно прописите, нормите, водите, земјиштето и стандардите кои ќе придонесат за заштита на воздухот, водите, земјиштето и другите елементи на животната средина и природа, со максимална заштита на природните вредности и реткости во планскиот опфат.

Доколку при изработка на Урбанистичкиот план за село или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;

- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;
- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природата.

- Мерки за намалување на влијанијата врз ѿределоѿ

Предвидените активности во планската документација ќе бидат во насока на зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Планската реализација со обезбедување на заштитни појаси со високо и ниско зеленило само ќе го надополни пределот во позитивна смисла. Затоа не се предвидени никакви мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз маѿеријалниѿе добра

Имплементацијата на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци, има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра.

- Мерки за намалување на влијанијата врз кулѿурноѿо наследсѿво

Согласно Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ" бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 3/25 и 160/25) се уредуваат видовите, категориите, идентификацијата, начинот на ставање под заштита и другите инструменти за заштита и користењето на културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правата на сопственост на културното наследство во јавен интерес.

Во текот на реализација на предвидените површини од овој план, доколку се наиде на археолошки остатоци заради превземање на заштитни мерки, потребно е да се информираат службите надлежни за заштита на културно-историското наследство кои ќе пропишат посебни услови и режим за нивна заштита. При изработка на планска документација од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдениот локалитет со културно наследство и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижно културно наследство:

- Задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработка на просторните и на урбанистичките планови од пониско ниво заради обезбедување на плански услови за нивна заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите и во вкупниот развој на државата;
- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација и уредување на контактниот, околниот споменичен простор заради зачувување на нивната културно-историска димензија и соодветна презентација;
- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштита на недвижното културно наследство.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Согласно Законот за управување со отпад создавачите на отпад се должни во најголема мера да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Во случај на истекување на масло од механизацијата на околното земјиште, загадената почва да биде отстранета и соодветно дислоцирана, согласно законските прописи од областа на управувањето со отпадот.

За цврстиот отпад се предвидува собирање во контејнери за отпадоци, определување на пунктови за собирање на отпадот.

- Тврдиот отпад да се собира во контејнери, а потоа комуналното претпријатие да врши евакуација;
- Трајното депонирање или одлагање на отпадот во планираниот опфат или надвор од предвидените садови за одлагање да биде најстрого забрането.

Овие елементи ќе овозможат спречување на загадувањето на почвите и на подземните води, а со тоа и на животната и работната средина воопшто.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските и подземните води

Заштитата на водата се третира како превентивна заштита. Превентивната заштита на водата при подземно водење на инфраструктурните водови за водоснабдување и прифаќање на отпадните води, како подземни инсталации се однесува на нивна монтажа, експлоатација, одржување и интервенција. Водовите да се постават во се према техничките нормативи и стандарди кои ќе ја обезбедат нивната сигурност, безбедност и долготрајност во експлоатацијата, ракувањето и одржувањето.

Во рамки на планскиот опфат на село Новаци постои делумно изведена фекална канализација и не е изведена атмосферска канализација. За прифаќање и одведување на отпадните води се предвидува изградба на фекална канализација, а за одведување на атмосферските води се предвидува изградба на систем на атмосферска канализација.

Фекалната и атмосферската канализација се со траси во коридорите на сообраќајниците и ги следат подолжните падови на планираните улици и природниот пад на теренот.

Техничкото решение за поврзување на канализационата мрежа надвор од планскиот опфат и позициите на пречистителните станици со сите технички карактеристики ќе бидат третирани со соодветни проекти согласно закон со оглед на тоа што правното дејство на овој УПС е исклучиво во рамки на границите на планскиот опфат. Подетална анализа од влијанијата врз животната средина од поставувањето на пречистителната станица и нејзиниот и капацитет ќе се разгледаат во понатамошните фази со архитектонско-урбанистички проект преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

За намалување на влијанијата се препорачува:

- Изградба на посебна канализациона мрежа за атмосферски води како и посебна канализациона мрежа за фекална канализација;
- Соодветен третман на санитарните води, односно приклучок во пречистителна станица;
- Континуирано следење на квалитетот на водите;
- Интегрално управување со комуналниот отпад и негова селекција;
- Неутрализирање на штетните отпадни материи;
- Запазување на целите на животната средина и почитување на поставените стандарди.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во оперативната фаза.

- Мерки за заштита и спасување

Системот за заштита и спасување се остварува преку:

- Набљудување, откривање, следење и проучување на можните опасности;
- Ублажување и спречување на настанување на можните опасности;
- Известување и предупредување за можните опасности и давање упатства за заштита, спасување и помош;
- Едукација и оспособување за заштита, спасување и помош;

- Организирање на силите за заштита и спасување и воспоставување и одржување на другите форми на подготвеност за заштита, спасување и помош;
- Самозаштита, самопомош и заемна помош;
- Мобилизација и активирање на силите и средствата за заштита и спасување;
- Одредување и изведување на заштитните мерки;
- Спасување и помош;
- Отстранување на последиците од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, до обезбедување на основните услови за живот;
- Надзор на спроведувањето на заштитата и спасувањето;
- Давање на помош на подрачјата кои претрпеле штети од поголеми размериод природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, а кои искажале потреба за тоа и
- Примање помош од други држави.

- Мерки за заштита од пожар

Превентивни мерки за заштита и спасување од пожар, експлозии и опасни материи се активности кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирање и изградба на градбите, се пропишани согласно Правилник за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ" бр. 32/11).

Организацијата и спроведувањето на заштитата и спасувањето од пожар, која се остварува во рамките на системот за заштита и спасување се уредува со Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ" бр. 67/04, 81/07, 55/13 и 158/14), Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари („Сл. Весник на РМ" бр. 98/05) и Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ" бр. 32/11).

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат, во случај на пожар ќе го опслужува доброволната противпожарна служба. Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Заштитата од урнатини како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирањето на просторот. Според постојните анализи и добиените резултати за сеизмичност на месното подрачје според очекуваните дејности на земјотреси во иднина, основен степен на сеизмички итензитет во подрачјето изнесува 8° по МЦС.

Дефинирање на сеизмички хазард всушост претставува дефинирање на економско-технички критериуми за прифатливо ниво на безбеденост на градежната конструкција за различни материјали на објектите.

За да се избегне сеизмичкиот хазард потребно е градбата да се гради според параметрите и критериумите за сеизмичка градба.

Во случај на можни разурнувања било од земјотрес или од воздушен воен удар, планираното решение на уличната мрежа обезбедува:

- брза и непречена евакуација на луѓето (нема тесни грла);
- брз пристап на екипите за спасување и нивните специјални возила;
- непречена интервенција;
- штетите да се сведат на минимум;
- брза санација на последиците.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оцена на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на кавалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот, рециклирање и негова повторна употреба;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци, особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на УПС и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозени потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот и квантитетот на водите;
- Следење на квалитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;
- Следење на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Во извештајот за Стратегиската оцена за животна средина се земени се детали од планот, програмите и стратегиите, како и информациите кои се утврдени при изготвувањето, а се од особено значење за можните влијанија за животната средина.

Извештајот на овој плански документ ги опфаќа податоците за:

- Постојната состојба на планскиот опфат;
- Потенцијалните влијанија врз населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, почвата, воздухот, водата, климатските фактори, материјалните добра, културното наследство и др.
- Мерките за заштита и намалување на влијанијата;
- Краток преглед за причините врз основа на кој се одвиваат алтернативите;
- Состојбата на животната средина без имплементацијата на планот;
- Планот за мониторинг на животната средина.

Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци е урбанистички план кој се донесува за подрачје на населено место - село, утврдено со закон и се изработува во една фаза како предлог план.

Планот има задача врз основа на исцрпна анализа на постојната состојба и дефинираните цели да ги детерминира насоките на развој во период од 2021 до 2031 година. Планскиот документ УПС Новаци, Општина Новаци е изработен согласно Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 32/20, 111/23, 171/24, 171/24, 224/24, 40/25, 101/25 и 127/25) и Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 225/20, 219/21, 104/22, 99/23 и 7/25). Просторот кој е предмет на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци се наоѓа во катастарската општина КО Новаци.

За предметниот плански опфат релевантен плански документ кој ги дава основните влезни параметри и насоки при планирање на просторот претставуваат Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на РМ (2004-2022). Од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање издадено е Решение за Услови за планирање на просторот (бр. УП1-15 1396/2021 од 28.09.2021). Условите за планирање на просторот, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. Y17220 се составен дел на Решението и содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повиоко ниво и графички прилози кои претставуваат извод од Просторниот план на Република Македонија.

Подрачјето на планскиот опфат на УПС Новаци, Општина Новаци е уредувано со следните плански документации:

- Генерален план за село Новаци
- Општ акт за село Новаци.

За подрачјето на планскиот опфат на УПС Новаци издадени се следните Услови за планирање на просторот:

- Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичко - планска документација за изградба на градби со намена Е2 - комунална супраструктура, фотоволтаична централа до 1 MW, на КП 685/2, КО Новаци вон г.р., Општина Новаци, со тех.бр. Y09219 - опфаќаат подрачје со површина од 3,81 ха во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци;
- Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на фотоволаична централа, на КП 1245, м.в. „Село", КО Новаци, Општина Новаци, со тех.бр. Y09411 - опфаќаат подрачје со површина од 2,41 ха во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци;
- Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичко - планска документација за изградба на објекти со основна класа на намена Г2 - лесна и незагадувачка индустрија на КП 1394/1-дел и КП 1394/2, КО Новаци-вон г.р., Општина Новаци, со тех.бр. Y15318 - опфаќаат подрачје со површина од 0,13 ха во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци;
- Услови за планирање на просторот за изработка на Проект за инфраструктура за изградба на транспортен врелоовод од РЕК Битола до Битола (ППТС), локални примопредавателни пумпно топлински станици за населбите Новаци и Логоварди и локална примопредавателна пумпно топлинска станица за потребите на стаклениците, КО Битола 5, КО Долно Оризари, КО Логоварди, КО Новаци, Општина Битола и Општина Новаци, со тех.бр. Y21514, - опфаќаат подрачје со површина од 4,84 ха во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци;

Вкупната површина на подрачјето во рамки на планскиот опфат кое е опфатено со претходно издадени Услови за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на РМ изнесува 11,2 ха.

За остатокот од планскиот опфат со вкупна површина од 144,21 ха се издадени Услови за планирње на просторот за изработка на УПС Новаци со тех.бр. Y17220 и Решение за Услови за планирање на просторот издадено од Министерствтото за животна средина и просторно планирање со бр. УП1-15 1396/2021 од 28.09.2021 година.

Низ планскиот опфат поминуваат линиски траси за коишто се издадени Услови за планирање на просторот за изработка на:

- „Проект за инфраструктура за изградба на систем за наводнување „Новаци" од левата страна на Црна Река во Пелагонија" со тех.бр. Y16813,
- „400 kV далновод од Битола до Македонско - Грчка граница" со тех.бр. Y05006; и
- „Проект за инфраструктура за поставување на дупли електричен подземен кабел во ист ров со планирана траса во две општини, дел од

Општина Битола и дел од Општина Новаци и тоа кабел I: од ТС 110/10kV Битола 3 до ТС 10/0,4kV Новаци 2 и кабел II: од ТС 110/10кВ Битола 3 до 10 kV - линиски раставувач за потребите на ЕВН Македонија, КЕЦ Битолав со тех.бр. Y21111.

За планскиот опфат на УПС Новаци, Општина Новаци, од страна на надлежните органи и институции не се доставени/изработени студии, елаборати и работни материјали од области релевантни за урбанистичкото планирање. За целосно согледување на постојната состојба во границите на планскиот опфат направени се детални истражувања. При увид на самото место инвентаризиран е секој поединечен објект со сите негови карактеристики како и начинот на користење на земјиштето. Добиените податоци од извршените детални истражувања на просторот се прикажани табеларно како и на графички прилози вп планската документација.

Со анализата извршена е обработка и класификација на добиените податоци, при што се добиени согледувања од повеќе аспекти: изграденост, функционална искористеност на просторот, диспозиција на функции во локалитетот и друго. Просторот е анализиран во еден дел чии граници се совпаѓаат со границите на планскиот опфат. Од истражувањето на постојната состојба и увидот на терен, констатирано е дека планскиот опфат во најголем дел претставува неизградено градежно земјиште (околу 50%). Во однос на намената, 32.2% од површината е ангажирана за објекти за домување која е доминанта постоечка намена во опфатот. Објектите претежно се слободностоечки, густо изградени во мали парцели или во големи селско-стопански дворови, зависно од условите на теренот и релјефните карактеристики на теренот. Покрај објекти за домување, во рамки на селото има реализирано и објекти за задоволување на основните потреби на населението, како што се основно училиште, верски објект - црква („Св. Атанасиј"), детска градинка, културен дом, општинска зграда, спортска сала, игралиште за фудбал и др.

Во графичкиот дел од Документационата основа, начинот на употреба на објектите е обележан со следните класи на намени, односно поединачните намени на градбите:

- А1 - домување во куќи;
- Б1 - мали единици за комерцијални и деловни намени;
- В1.1 - основно училиште;
- В2.2 - амбуланта;
- В2.8 - детска градинка;
- В3.6 - дом на култура;
- В4.8 - згради на органите на локалната самоуправа;
- В5.1 - црква;
- Г5 - земјоделско и сточарско производство;
- Д3 - спорт и рекреација;
- Е2.1 - бензинска станица;
- НЗ - неизградено земјиште.

Демографски податоци

Согласно Пописот на населението, домаќинствата и становите во Р. Македонија од 2021 година, во Општина Новаци биле регистрирани 2648 жители. Демографските проекции за планскиот период за плански опфат ќе бидат согласно пропишаните во рамки на законската регулатива за урбанистичко планирање нормативи за густината на населеност, а се однесуваат на развиени села.

Сообраќај

До подрачјето на планскиот опфат на село Новаци се стигнува преку регионалниот пат Р1311 (делница Битола - Новаци - Маково), и регионалниот пат Р2340 (делница Добрушево - Новаци - Бач), кои минуваат низ селото и го поврзуваат селото со соседните населени места, с. Добромири и с. Рибарци, како и со остатокот од државата. Пристапите до објектите во најголем дел се преку асфалтирани и земјени патишта со минимални ширини.

Хидротехничка инфраструктура

Согласно податоците од надлежните институции, во рамки на планскиот опфат постои изведена хидротехничка мрежа и објекти: ЈП „Стрежево" - Битола (допис бр. 09-42/58 од 11.04.2022), ЈКП „Водовод" Битола (допис бр. 08-5/37 од 21.04.2021) која е прикажана на графичкиот дел од Документационата основа.

Електроенергетска инфраструктура

Според податоците од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје (допис бр. 10-26/3 101 од 11.04.2022) и АД МЕПСО (11-1792/1 од 28.03.2022), во рамки на планскиот опфат има постоечки електро-енергетски мрежи и објекти, односно:

- 0,4kV надземна мрежа и подземна мрежа;
- 10kV надземна мрежа и подземна мрежа;
- 10(20)/0,4kV трафостаница;
- 400 kV далновод.

Постојната елекотренергетска мрежа и објекти е прикажана на графичкиот дел од Документационата основа.

Телекомуникациска инфраструктура и опрема

Согласно податоците од надлежните институции, во рамки на планскиот опфат постои изведена телекомуникациска мрежа и објекти: АЕК (допис бр. 1404-1029/2 од 30.03.2022), Македонски Телеком АД Скопје (допис бр. 41888 од 25.03.2022).

Гасоводна мрежа и објекти

Согласно податоците од надлежните институции, во рамки на планскиот опфат не постои изведена гасоводна мрежа и објекти: АД НЕР Скопје (допис бр. 15-1045/2 од 22.03.2022).

Топлификациона мрежа и објекти

Во рамки на планскиот опфат не постои дистрибутивна топловодна мрежа и објекти.

Во рамки на планскиот опфат не постои површина која е инвентаризира како урбано или друг тип на зеленило. Зеленилото е

застапено во дворните места или во просторот кој не е изграден, како природно озеленети површини.

Урбанистичкиот план за село, со доследна примена на актуелната законска и подзаконска регулатива, треба да предложи развој што ќе овозможи подобар степен на искористеност на градежното земјиште, можност за планирање на просторот (организација, уредување и изградба на објекти).

Планскиот опфат на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци опфаќа земјиште кое во основа е дефинирано како:

- единици на градежно земјиште - блокови; и
- земјиште за општа употреба - улична мрежа.

Наменската употреба на земјиштето и градбите е уредена на ниво на наменски зони. Наменска зона е ограничена површина од градежното земјиште со иста наменска употреба на земјиштето. Уредувањето на намената на земјиштето во урбанистичкиот план за село Новаци се врши со системот на класи на намени како инструмент со кој се врши класификација на дејностите и активностите во планскиот опфат. Согласно целите дефинирани со Планската програма како и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ" бр. 225/20, 219/21, 104/22, 99/23 и 7/25), со оваа планска документација се врши уредување на наменските зони и сингуларните намени со следните ознаки:

- А1 - домување во куќи
- Б1 - мали единици за комерцијални и деловни дејности
- Б2.6 - големи хали и магацини за потребите на трговијата
- Б6.3 - повеќенаменски сали за спортови, собири и манифестации
- В1.1 - основно образование
- В2 - здравствена и социјална заштита
- В2.8 - детска градинка
- В2.9 - згради за ветеринарна заштита
- В3.6 - дом на култура
- В4 - државни администрации и институции
- В4.8 - згради на органите на локалната самоуправа
- В5.1 - црква
- Г2 - лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија
- Г3 - индустрија за склопување на финални производи
- Г4 - стоваришта, складови
- Д1 - парковско и пејсажно зеленило
- Д2 - заштитно зеленило
- Д3 - спорт и рекреација на зелени површини
- Д3.1 - спортски терени на отворено
- Е1.1 - сообраќајна патна инфраструктура
- Е1.8 - трансформаторски станици
- Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани

- Е2.1 - бензинска пумпа, техн.преглед.

Наменските зони ја почитуваат постечката диспозиција на функции во селото, а површините инвентаризирани како неизградено земјиште во најголем дел стануваат дел од наменската зона за домување.

Зеленило

Во насока на обезбедување на повисок стандард на домување, квалитет на работната средина и овозможување на начелото на одржлив развој, со урбанистичкиот план за село се дадени насоки за обезбедување на минимални површини со зеленило во рамки на единиците на градежно земјиште - блокови и градежни парцели кои ќе се формираат со соодветна проектна документација во следна фаза. Површините за зеленило претставуваат обврска за реализација во рамки на наменските зони, во дворните места на објектите, со минимален процент кој што треба да се задоволи при формирање на градежните парцели, односно, при реализација на градбите, а кој изнесува 20% во согласност со член 20 од Законот за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ" бр. 11/18 и 42/20) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 224/24).

Целокупната површината на планскиот опфат на УПС Новаци е поделена на единици на градежно земјиште - блокови. Во рамки на опфатот предвидени се 28 блока, така што секој блок е со граници кои се совпаѓаат со границата на плански опфат, граници на катастарски парцели и/или осовини на улици. За секој блок поединечно се дадени посебни услови систематизирани во табеларен приказ, нумерички показатели со максималните вредности за површини на намени и граница на блокот.

Инфраструктурата ја дефинираат следните водови:

- Улична мрежа;
- Водоводна мрежа;
- Канализациона мрежа;
- Електрична и телекомуникациона мрежа.

Планирањето на уличната мрежа во планскиот опфат на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци е извршено врз основа на актуелната законска и подзаконска регулатива и постојната состојба, односно изградниот градежен фонд, изградената сообраќајна патна инфраструктура. Трасите на новопланираната улична мрежа се совпаѓаат со трасите на постоечките улици и се со профили согласно стандардите и нормативите за планирање на улици и патишта во село. Заради ограничувањата кои произлегуваат од мерките за заштита од заштитно-конзерваторските основи кои подразбираат забрана за било какви интервенции во рамки на заштитените подрачја, дел од постоечките патни правци мора да бидат прилагодени. Трасите на регионалните патишта Р1311 (делница Битола - Новаци - Маково) и Р2340 (делница Добрушево - Новаци - Бач), се дефинирани како магистрална улица низ населено место село со попречни профили од 11 м. За планираните индустриски зони во селото, дефинирани се индустриски улици со попречни профили од 11.8м. За останатите зони, не се применува хиерархизирано планирање, сите улици се

категоризирани како интегрирани сообраќајници за моторен, велосипедски и пешачки сообраќај (пристапни улици).

За градежните парцели паркирањето е предвидено да се решава во рамките на секоја градежна парцела поодделно, надземно или подземно. Паркирање на јавни паркинг простори е можно единствено доколку се обезбедат јавни паркинг простори на ниво на блок со претходна разработка на урбанистичкиот план за село при што ќе се утврди точниот број на паркинг места кој се обезбедува на јавните паркинзи и за чии потреби, односно, за кои градежни парцели се однесуваат. Бројот на потребни паркинг места зависи и од изборот на компатибилните намени во градежната парцела кои треба да се земат во предвид при изработка на проектната документација за градбите, врз основа на која се издава одобрение за градење. Основен услов за изградба на планираната површина за градење, максимална висина и катност е обезбедување на потребниот број на паркинг места.

Во рамки на планскиот опфат, постои изведена водоводна мрежа. Со оглед на тоа што се планира систем за водоснабдување кој треба да ја опслужи целатата површина на селото, техничкото решение за поврзување на планираниот изворник ќе биде третирано со соодветни проекти согласно закон со оглед на тоа што правното дејство на овој УПС е исклучиво во рамки на границите на планскиот опфат. Според Просторниот план на РСМ за водоснадбдување, потребна е примена на мерки кои ќе овозможат квалитетно водоснабдување, но истовремено и заштита на водите преку оформување и одржување на заштитни зони околу изворникот кој ќе се користи за водоснабдување и дефинирање на режим на заштита во заштитените зони. Динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето за долгорочна експлоатација, без влошување на квалитетот и да се базира на извршени хидрогеолошки испитувања и експлоатациони истражни работи со кои ќе се дефинира режимот на хранење на бунарите и ќе се утврди нивната издашност и капацитет. При изработка на проектна документација за добивање на акт за градење согласно закон, задолжително да се обезбеди согласност за снабдување со подземни води (бунари) од страна на надлежна институција. Не се дозволува прекумерна експлоатација на подземните води поради што би дошло до пореметување на режимот на подземните води. Исто така, потребни се испитувања со кои ќе се утврди квалитетот на водата, односно дали физичко - хемиските и бактериолошките карактеристики на водата одговараат на законските прописи и норми. Противпожарната заштита на предметниот локалитет е предвидено да се реализира преку поставување на хидрантска водоводна мрежа во профилите на сообраќајниците со надворешни хидранти.

Количеството на вода за противпожарни потреби при едновремена работа на два противпожарни хидранти изнесува:

$$q_{пожар} = 2*5,0 = 10,0 \text{ л/сек}$$

Меродавниот притисок (за гаснење на пожар) на приклучниот хидрант се утврдува согласно Правилник за технички нормативи за хидрантска мрежа за гаснење пожар како величина не помала од 2,5 бари.

Исто така, согласно истиот правилник, противпожарна мрежа треба да ги задоволи следните услови:

- Максималното растојание помеѓи два хидранти изнесува 80 метри;
- Најмалиот пречник во прстенестата противпожарна мрежа изнесува Ø100 мм;
- Најмалиот пречник на приклучната цевка на хидрантот изнесува Ø 80 мм.

Во рамки на планскиот опфат на село Новаци постои делумно изведена фекална канализација и не е изведена атмосферска канализација. За прифаќање и одведување на отпадните води се предвидува изградба на фекална канализација, а за одведување на атмосферските води се предвидува изградба на систем на атмосферска канализација. Фекалната и атмосферската канализација се со траси во коридорите на сообраќајниците и ги следат подолжните падови на планираните улици и природниот пад на теренот. Техничкото решение за поврзување на канализационата мрежа надвор од планскиот опфат и позициите на пречистителните станици со сите технички карактеристики ќе бидат третирани со соодветни проекти согласно закон со оглед на тоа што правното дејство на овој УПС е исклучиво во рамки на границите на планскиот опфат. Сите испусти предвидено е да завршуваат во локалните водотеци. Можноста за поврзување на испустите кои излегуваат надвор од планскиот опфат во еден крак, останува да се преиспитува со соодветни проекти согласно закон, со оглед на тоа што тоа подрачје не е предмет на овој план и правното дејство на планот е исклучиво во рамки на границите на плански опфат. Крајниот реципиент на атмосферските и пречистените отпадни води е река Црна Река. Поврзувањето на корисниците со инфраструктурната канализациона мрежа за одведување на отпадните води се предвидува да се изведе преку приклучна шахта (армиранобетонска, со прописен капак на отворот), поставена на пресекот со осовината на примарниот одводен канал. Трасите на комуналната хидротехничка инфраструктура за планскиот опфат на Урбанистички план за село Новаци, Општина Новаци, се планирани на земјиште за општа употреба. Во Планската документација, на графички прилог Инфраструктурен план се прикажани водоводната мрежа, атмосферската и фекалната канализација и соодветно се означени во легенда.

Потребите за електрична моќност во планскиот опфат се дефинирани со користење на следните коефициенти:

- А - домување: 1kW/жител
- Б - комерцијални и деловни намени 193 kW/ha
- В - јавни дејности и институции: 193 kW/ha
- Г- рударство, енергетика, индустрија 193 kW/ha
- Д - зеленило, рекреација и меморијални простори: 15 kW/ha
- Е - инфраструктура: 15 kW/ha.

Потребите за електрична моќност во рамки на планскиот опфат за плански период од 2021 до 2032 година изнесуваат 7878.87kW. Во рамки на

планскиот опфат има едидентирано една трансформаторска станица која во графичкиот прилог Инфраструктурен план е прикажани со симбол кој ја означува нејзината позиција. Точна локација и дефинирањето на градежни парцели за постоечките и новите трафостаници за потребите на блоковите ќе се утврдат при разработка и спроведување на урбанистичкиот план за село. Согласно податоците од Еелектродистрибуција АД Скопје, во рамки на опфатот поминуваат траси на надземни водови и тоа: 400 kV и 10 kV далновод. Со овој УПС се предвидуваат заштитни коридори на надземните среднонапонски водови (10 kV далноводи) од вкупно 20м (по 10м од двете страни на оската на водот), и 20 од секоја страна на високонапонскиот далновод согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија. Сите детали за развојот на електро-енергетска мрежа во рамки на планскиот опфат ќе бидат дефинирани во соработка со стручни служби од надлежниот Кориснички енергетски центар.

Според податоците добиени од Македонски Телеком АД - Скопје и Агенцијата за електронски комуникации во рамки на планскиот опфат нема изведена телекомуникациска мрежа и објекти. Со цел да се опслужат сите корисници во рамки на планскиот опфат планирана е нова електронска комуникациска мрежа. Телекомуникациските коридори за новата инфраструктура се планирани да се поставуваат во површините на тротоарите и истите да се надоврзат на постоечката мрежа. Развојот на телефонската мрежа се планира да се изведе претежно како кабловска водена во земјени ровови и делумно во телефонска канализација до собирно распределителни ормани со дефиниран манипулативен простор со димензии 1,0м х 0,5м. Бројот и местоположбата на овие инфраструктурни објекти ќе биде дефинирана согласно развојните потреби на мрежата, во коридорот на тротоарот или надвор од коридорот на тротоарот (во зависност од конкретната ситуација и услови на теренот), а во соработка со стручните служби на надлежната институција. Приклучокот на сите телефонски претплатнички места ќе биде во најблиската автоматска дигитална централа. Бројот на потребните линии ќе биде дефиниран во наредната фаза и истиот не е лимитирачки.

Согласно податоците од ГА-МА АД Скопје и НЕР Скопје, во рамки на планскиот опфат на УПС Новаци нема изведена и проектирана гасоводна мрежа и објекти. Доколку во планскиот период развојните програми на надлежните институции укажат на потреба од приклучување на село Новаци во системот за гасификација, поставувањето на трасите на гасоводите и гасоводните објекти ќе се решава со соодветни проекти согласно Закон.

Во развојните програми на надлежните институции и Општина Новаци, планирана е изградба на толоводен систем, прикажан во графичките прилози.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот;
- Озеленување на дворните површини;

- Зачувување на амбиенталните, естетските и рекреативните потенцијали на просторот;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Соодветен третман на отпадните води;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на озеленувањето да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците и објектите за да го спречат негативното влијание на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната и животната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандард ии нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оцена на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 74/05);
3. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
4. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
5. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 144/07);
6. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08);
7. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18, 168/18 и 32/20);
8. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 121/21 и 3/25);
9. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04);
10. Закон за водите („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21 и 3/25);
11. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
12. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99 и 71/99);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
14. Закон за отпад („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21 и 3/25);
15. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ” бр. 100/05);
16. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 121/21 и 3/25);

17. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ" бр. 64/93);
18. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ" бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 3/25 и 160/25);
19. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ" бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ" бр. 121/21 и 3/25);
20. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ" бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 и 27/18).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ ипфатени во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
3. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
4. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
5. Директива за Стратешка оцена на животна средина (2001/42/ЕС)
6. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

Врз основа на член 65 став (6) од Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 111/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22, 171/22, 3/25 и 124/25), Општина Новаци, на ден _____ година, донесе

Одлука за спроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ **Урбанистички план за село Новаци**, Општина Новаци, кој го донесува Советот на општина Новаци потребно е да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животната средина. Површината на планскиот опфат за изработка на **Урбанистички план за село Новаци**, Општина Новаци изнесува 155,4ха.

2. Како органи засегнати од имплементација на планскиот документ Урбанистички план за село се определуваат следните: Општина Новаци, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, ЕВН, Министерство за транспорт, Министерство за економија и др.

3. За планскиот документ **Урбанистички план за село Новаци**, Општина Новаци, за чија изработка е одговорно Иванов инженеринг ДОО Битола, а го донесува Советот на општина Новаци, донесувањето на планскиот документ ќе има влијание врз животната средина.

4. Обемот на извештајот за стратегиска оцена треба да ги опфати следните аспекти: влијание врз подземните и површинските води, влијание врз почвата, влијание по однос на генерирање на комунален, градежен и неопасен отпад и влијание од несреќи и хаварии.

5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на Општина Новаци на следната веб адреса: https://opstinanovaci.gov.mk/

6. Против оваа одлука јавноста има право на жалба до Министерство за животна средина и просторно планирање во рок од 15 дена од денот на објавување на одлуката на веб страната.

Бр. 09-532 од 25.02.2026 год.
Место: Општина Новаци

Име и презиме
Градоначалник
Стевче Стевановски

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА НОВАЦИ
НОВАЦИ

	23.03.2026		
09	53/45		

Арх. бр./Nr. ark. 15-1075/2
Дата/Data: 16-03-2026

До: Општина Новаци
7211 Новаци
Република Северна Македонија

Deri te: Komuna e Novacit
7211 Novaci
Republika e Maqedonisë së Veriut

Предмет: Известување
Врска: Ваш бр. 09-53/43 од 25.02.2026 година

Lënda: Njoftim
Lidhja: Nr. juaj 09-53/43 nga data 25.02.2026

Почитувани,

Во врска со Вашето барање доставено до Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор за просторно планирање под арх. бр. 15-1075/1 од 03.03.2026 година, поврзано со постапка за носење на планска документација за Урбанистички план за село Новаци – Општина Новаци, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22) Вашата Одлука за спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина бр. 09-53/42 од 25.02.2026 година и Формуларот од 26.01.2026 година, Министерството за животна средина и просторно планирање **ги прифаќа.**

Të nderuar,

Në lidhje me kërkesën tuaj të dërguar në Ministrinë e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor - Sektori për planifikim hapësinor me nr. ark. 15-1075/1 datë 03.03.2026, e cila lidhet me procedurën për miratimin e dokumentacionit planifikues për Planin urbanistik për fshatin Novacit - Komuna e Novacit, Ju informojmë se, në përputhje me Ligjin për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 dhe 99/18 dhe "Gazeta Zyrtare e RMV" nr. 89/22 dhe 171/22), Vendimi juaj për realizimin e Vlerësimit strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor me nr. 09-53/42 datë 25.02.2026 dhe Formularin datë 26.01.2026, Ministria e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor **i pranon.**

Министерство за животна средина и просторно планирање на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица" бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Одлуката заедно со формуларите задолжително се објавуваат на веб страната на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Со почит,

Vendimi së bashku me formularët detyrimisht të publikohen në faqen e internetit të organit që përgatit dhe miraton dokumentin planifikues.

Me respekt,

МИНИСТЕР/MINISTËR
Muamet Hoxha

Изработил/Përpiloi: Zarije Abazi
Контролирал/Kontrolloi: Дајана Марковска Ристеска
Одобрил/Miratoi: Nebi Rexhepi

Министерство за животна средина и просторно планирање на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица" бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

Користена литература

- Просторниот план на РМ, 2004
- Планска документација за Урбанистички план за село Новаци, општина Новаци;
- Услови за планирање на просторот;
- Директива за стратегиска оцена на животна средина (2001/42/ЕС);
- Домашни и меѓународни документи, планови, програми и стратегии;
- Достапни искуства и практики.